

nr 102
2013-10
25 kr

DISKULOGEN

med Släktforskarnytt

Porträttgallerier
Släktfilm
DNA-test

**Släktforskardagarna
KÖPING 2013**

Dis monter på Släktforskar-dagarna i Köping.

Foto: Jan Nilsson

3 Ledaren

Information från föreningens ordförande.

4 Kort & Gott

Nyheter om bl.a. Johan Bures släktbok och en romandebutant.

5 Släktforskar-dagarna 2013

Mats J Larsson sammanfattar vad som hände under Släktforskar-dagarna i Köping.

12 Byn, gården och människan

Den underhållande Kalle Bäck berättar om hur livet tedde sig på 1800-talet.

14 DNA-prov i släktforskningen

Peter Sjölund berättar om varför han tycker att DNA-test är ett mycket spännande komplement till traditionell släktforskning.

19 Nya utskriftsmallar

Så här kan du jobba med Dis nya utskriftsmallar.

20 Macspalten

Sven Lövfors berättar om passande sidoprogram för en släktforskare.

22 Släktforskning i ljud och bild

Tomas Steiner berättar om varför han gjorde en film av sin släkthistoria.

24 Amerikabrev till Marbäck

Marie-Helene Kampf berättar om vad man kan få ut av ett Amerikabrev.

26 Porträttgallerier

Jonas Magnusson berättar om vilken nytta släktforskare kan ha av porträttgallerier.

31 Dis informerar

Beställningar.

32 Faddrar & Disbytombud

Här finns hjälp med dina problem. Fråga någon i din närhet.

33 Styrelsen

De förtroendevalda som håller ordning i föreningen.

34 Regionföreningarna

Information från Sveriges alla hörn.

Foto: Jan Nilsson

Tidningen publiceras efterhand även på hemsidan. Nästa nummer kommer ut i december. Sista dag att lämna material till tidningen är 4 november.

Quo vadis, DISGEN?...

PÅ SLÄKTFORSKARDAGARNA I KÖPING HANDLADE DIS MONTER TILL RÄTT stor del om hur enkelt det är att göra utskrifter med DISGEN. (Nya mallar finns att hämta på hemsidan.) Förutom detta visades bland annat kartfunktionen i DISGEN och de nya dvd-skivorna med anpassade häradsekonomiska kartor över, för närvarande, Västmanland och Östergötland. I Mac-hörnan visade man en hel del saker som DISGEN inte kan än, men borde kunna göra i framtiden.

Vad händer med DISGEN då, frågar allt fler. Kommer det inget nytt och blir ni inte omsprungna av alla andra med webbprogram och appar?

Jodå, det kommer nytt, men det är lite att göra först. Vi siktar på att ha nästa version av DISGEN tillgänglig senast vid Släktforskdagarna 2014, sista helgen i augusti. De största förändringarna finns under skalet på DISGEN med databasbyte och förbättrad kod som skapar möjligheter för nya typer av funktioner i framtiden. Vi har redan nu, med hjälp av vår heltidsanställda utvecklare och flera ideella krafter konverterat all kod till att använda en ny databashanterare. Detta är visserligen inte färdigtestat än, men vi har ändå nått ett delmål att skapa en ny bas att börja jobba från.

Möjlighet att registrera och hantera flera typer av föräldrar och relationer har varit efterfrågat länge och nu tar vi flera steg för att införa det. Med kvalitetsfrågan i centrum kommer vi att erbjuda flera nya möjligheter som

underlättar för dig som forskare att analysera din forskning och visa på förbättringsområden. Nästa version av DISGEN kommer att ha nya möjligheter att etikettera och kategorisera din forskning för att göra arbetet enklare.

Dessutom kommer vi att utveckla lite smått och gott, inget nämnt och inget glömt, som ska förenkla vardagen för forskaren. Det blir säkert en del modernisering av användargränssnittet för att förbättra "upplevelsen".

Ni som redan använder DISGEN kan vara lugna och fortsätta att använda programmet. Ert material kommer att på ett enkelt sätt kunna överföras till den nya versionen av DISGEN. DISGEN förblir, i alla fall i den kommande versionen, ett enanvändarprogram för datorer med Windows. Så vad gör vi med appar, webbprogram och möjligheter till samarbete mellan flera forskare kring en gemensam databas, t.ex. en viss släkt eller en gårds- eller sockengenealogi? Jo, databasbytet i DISGEN som jag nämnde ovan är en grundförutsättning för att komma vidare med kringprogram och appar. Det blir alltså nästa steg. Vi tycker inte att det är någon större poäng i att göra en helt fristående app, det finns ju redan flera sådana, utan ska det vara någon vits med det ska man kunna använda samma data som man har i sin DISGENdatabas. Därför prioriterar vi en massa tråkigt osynligt arbete just nu. Men vi har inte somnat!

Tyck till i Dis Forum eller via e-post till ordf@dis.se.

Diskulogen med Släktforskarstyret är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

FÖRENINGEN

Föreningen Dis,
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se

PG: 1 40 33-5, BG: 5009-6742
Medlemsavgift: 150 kr per år.
Familjemedlem: 75 kr per år.

EXPEDITION & FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3,
Gamla Linköping
Öppet mån-fre kl 9-16.
Kansliet lunchstängt kl 12-13.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER

Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR

Anna Linder, diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE

Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS

25 kr

UPPLAGA

26 000 exemplar

UTGIVNING

4 gånger per år

TRYCK

Sandvikens Tryckeri

ISSN

1101-3826

Adressändring anmäls på webben eller till DIS kansli

Går du redan i julklappstankar?

Håll ögonen öppna efter Dis julerbudande som kommer på webben, www.dis.se, i november.

GF ger ut Johan Bures släktbok på dvd

Genealogiska Föreningen (GF) har ingått ett avtal med Bureprojektgruppen, Urban Sikeborg, Carl Szabad och Johan Gidlöf, om att i digital form publicera en kommenterad avskrift av Johan Bures stora släktbok. Johan Bure (1568–1652) är den borgerliga släktforskningens fader i Sverige. Under fyrtio års idogt släktforskande kartlade han noggrant tre ofrälse släktnätverk från 1400-talet till 1600-talets början med fokus på den norrländska så kallade Bureätten, vilken hans mormor tillhörde. Johan Bures släktbok har sedan 1700-talet varit det mest uppmärksammade släkthistoriska arbetet från Vasatiden och stormaktstiden i Sverige. Släktboken har i Sverige endast varit känd i två delvis korrupta och ofullständiga avskrifter, båda upprättade 1714.

För fem år sedan upptäcktes emellertid Johan Bures eget släktboksoriginal från 1613 i ett gårdsarkiv i finska Riksarkivet. Fyndet har gjort det möjligt att rätta ut ett stort antal frågetecken och att göra omfattande korrigeringar av avskrifternas släktavlor. Johan Bures genealogier med sina 2 700 personer (3 000 om man inbegriper personer som nämns i samband med dessa) har därigenom kunnat rekonstrueras till sitt ursprungliga skick.

Den 400 år gamla släktboken kommer att ges ut på dvd som en textkritiskt kommenterad avskrift av hög kvalitet. Det nyupptäckta släktboksoriginalet och en avskrift av en tidigare, nu förlorad, version har under två års tid transkriberats av Urban Sikeborg, Sollentuna. Varje person som nämns i någon av dessa har en egen personakt där släktbokens samtliga uppgifter om henne eller honom sammanställts med kommentarer. Många av personakterna har dessutom försetts med kompletterande hänvisningar och uppgifter ur tryckta och otryckta källor och bearbetningar.

Med på skivan kommer också att finnas en omfattande dokumentation, som bland annat sammanfattar i stort sett allt som skrivits om Bureätten sedan 1600-talet, och foton av samtliga kända handskrifter fram till 1750 som berör denna släktkrets.

Projektet stöds av ett stipendium från Svenska Litteratursällskapet i Finland. GF har tagit på sig övriga kostnader för produktionen och räknar med att kunna ge ut och börja sälja skivan under våren 2014.

Genealogiska Föreningen
Rötter: www.genealogi.se

Drömmaren Amadeusson

DIS medlem sedan många år, Karl-Gustaf Junhall i Kinna, har vid 92 års ålder debuterat som romanförfattare. Boken har titeln *Drömmaren Karl-Henrik Amadeussons Revansch*. Boken beskriver Karl-Henrik Amadeussons väg till den dag då han vid 22 års ålder lyckas med bedriften att först ta realexamen och sedan också studentexamen utan att gå en enda dag i stadens läroverk.

Tidsinramningen är från början av 1920-talet till de första åren av andra världskriget (1943). Miljön är en mellansvensk bondesocken med omkring ett tusental invånare, några herrgårdar men övervägande småbrukare och torpare. Boken vill så ärligt som möjligt beskriva det problemfyllda trettioåret.

Foto: Jan Nilsson

Köping 2013

MATS J LARSSON
mats@dis Syd.se

Västmanlands landshövding Ingemar Skogö.

Foto: Jan Nilsson

DIS Syds Mats J Larsson berättar om sina upplevelser av riksstämman och Släktforskar dagarna i Köping den 23-25 augusti.

Elizabeth Salomonsson, kommunstyrelsens ordförande i Köping, inviger Släktforskdagarna tillsammans med Barbro Stålheim, Ingemar Skogö och mässgeneralen Krister Jansson. Foto: Jan Nilsson.

FÖR MIN DEL BÖRJADE SLÄKTFORSKARDAGARNA I KÖPING 2013 MED Släktforskarförbundets riksstämman. Jag deltog som ombud för DIS Syd. Stämman hölls fredagen den 23 augusti i IOGT-NTO Forum mitt i staden. Stämman inleddes med en timmes förbundsinformation. Under timmen avhandlades olika frågor, som nyheter i Rötterbokhandeln och förbundets planerade utgivning av handböcker och cd-skivor. 2014 planerar man att ge ut två nya handböcker, om resande och mantalsregister. Projektet Namn åt de döda kommer, som planerat, att slutföras i år. Den planerade dödsboken, troligen den sista, ges ut 2014. Den stora nyheten var Nya Rötter, som förbundet ägnat mycket tid och kraft åt under det senaste året. Den nya versionen verkar mycket lovande och fick ett positivt mottagande av auditoriet vid demonstrationen. Datum för den officiella lanseringen är inte bestämt, men den kommer att ske i september.

Riksstämman erbjöd inga direkta överraskningar. Efter namnupprop av ombuden hälsade förbundsstyrelsens

ordförande Barbro Stålheim två nya släktforskarföreningar välkomna i förbundet som nummer 172 och 173, Ramsele och Sundal. Förbundsstyrelsens årsredogörelse med verksamhetsberättelse och förvaltningsberättelse samt revisorernas berättelse godkändes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för förvaltningen 2012.

Det fanns tre motioner för stämman att behandla: en om att förbundsstyrelsen borde agera för att snabba på skattemyndigheternas handläggning av folkbokföring av personer utan känd adress, en annan om att förbundet vid årsskiftet 2013–2014 borde upprätthålla en lista över vilka cd-skivor och register på internet som medlemsföreningarna tillhandahåller samt den tredje om tidpunkt för riksstämman.

Den tredje motionen föranledde, till skillnad från de andra motionerna, en livlig diskussion och slutligen votering. Motionärerna kritiserade att årets stämman förlagts till en fredag i stället för som tidigare till Släktforskdagarnas lördagseftermiddag. Motionärerna menade att bytet av dag försvårar för

förvärvsarbetande ombud att delta i stämman och föreslog att riksstämman återgår till att hållas en helg. I styrelsens svar betonades att många av ombuden inte kunnat medverka i sina föreningsmontrar under Släktforskdagarna när stämman förlagts till lördagar, under den tid på dagen som har flest mässbesökare. Det har också förekommit klagomål på att ombuden då inte ges möjlighet att bevista lördagens föredrag och andra aktiviteter. Styrelsen har diskuterat att helt frikoppla stämman från Släktforskdagarna. Med hänsyn till att förbundets verksamhetsår löper per kalenderår är det mer lämpligt med stämman under april. Årets förläggning av stämman till en fredag har styrelsen haft för avsikt att utvärdera. Därför önskade styrelsen få återkomma till stämman i frågan när utvärderingen är gjord. Många ombud yttrade sig för motionärernas förslag och minst lika många för styrelsens förslag. Efter en lång debatt skedde votering med röstkort med resultatet att styrelsens förslag bifölls.

Resten av stämman gick undan. Styrelsens förslag till verksamhetsplan,

Foto: Jan Nilsson

budget och oförändrade avgifter fastställdes. Valen av förbundsstyrelse följde valberedningens förslag. På kvällen bjöds stämmoombuden in till en buffé.

Invigningen

Släktforskarlagarna 2013 arrangerades av Västra Mälardalens Släktforskare i Köping den 24–25 augusti. Mässan höll till i Ullvihallen, Köpings Arena. Föredragen var förlagda till Ullvigymnasiet alldeles intill. Skolans matsal tjänstgjorde som restaurang och café för besökare och funktionärer. I och utanför Ullvihallen fanns det också caféer och matställen så ingen behövde söka sig någon annanstans för att stilla sin hunger och riskera att missa någon släktforskningsattraktion.

Före invigningen på lördagsmorgonen konserterade Musikföreningen Lyran på skolgården där sensommarsolen värmdde de besökare som tog sig dit i allt större skaror. Den blågula flaggan lyste mot en klarblå himmel när ”mässgeneralen” Krister Jansson hälsade oss alla välkomna till årets Släktforskarlagarna. Han var särskilt nöjd med det vackra vädret. Han lämnade därpå ordet till

Elizabeth Salomonsson, kommunstyrelsens ordförande i Köping, som hälsade släktforskare från Sverige, Norden och övriga världen välkomna till Västra Mälardalen och Köping. Hon tillhör den välkända Långarydssläkten och är född i Gislaved, alltså inflyttad.

Hon avlöstes av Barbro Stålheim, Sveriges Släktforskarförbunds ordförande, som uttryckte förhoppningar om givande dagar för besökare och funktionärer. Hon passade på att göra reklam för förbundets nya version av nättidningen Rötter, som lanseras inom kort. Det ökande intresset för släktforskning menade hon bl.a. beror på Sveriges Televisions programserier *Vem tror du att du är?* och *Allt för Sverige* och det tackade hon för.

Därpå var det Västmanlands landshövding Ingemar Skogös tur vid mikrofonen. Han underströk Västra Mälardalens och Bergslagens betydelse för landets utveckling. Han prisade släktforskningens betydelse för dagens människor som lever i nuet. Släktforskningen hjälper till att placera nutidsmänniskan i sitt historiska sammanhang.

Därpå klippte landshövdingen och kommunalrådet det blågula bandet och så var Släktforskarlagarna i Köping 2013 invigda. Och åhörarna störtade iväg mot mässan eller de första föreläsningarna för att inte missa något, ackompanjerade av Lyran som konserterade en stund till.

Mässan

Mässan är Släktforskarlagarnas hjärta, tycker jag. Det var åttonde gången jag besökte Släktforskarlagarna och jag blir lika fascinerad varje gång av den aktivitet och stämning som råder i utställningshallarna. Det formligen myllrade av besökare och utställare vid alla entréer, montrar, gångar och caféer. På mässan fanns, liksom tidigare år, det bästa som släktforskar Sverige kan uppvisa. Alla var där, från den lilla släktforskarföreningen och hembygdsföreningen via Riksarkivet och lokala arkiv, Riksdagsbiblioteket, riksomfattande föreningar som Släktforskarförbundet och Dis, till de flesta företag som finns på släktforskningsmarknaden, både svenska och utländska. Där fanns våra nordiska

Josefine Nilson visar en mässbesökare vilka utskriftsinställningar som kan göras från Disgen.

Foto: Jan Nilsson

➔ Dis-grannar Danmark och Norge, studieförbund, Köpings kommun förstås, Ekomuseum Bergslagen, ja t.o.m. några privatpersoner som visade upp sina alster. Totalt fanns det 59 utställare i de två mässhallarna som låg vägg i vägg. De ställde ut sina produkter, böcker, tidningar, handböcker, cd-skivor och datorprogram. Det mesta fanns till försäljning och i många fall till "mässpris". I alla hörn demonstrerades det och visades nyheter.

Mässan var öppen på lördagen mellan kl. 9 och 17 och på söndagen kl. 9 till 16. Mässgeneralen Krister Jansson kunde på lördagens stämmomiddag i Köpings Folkets Hus stolt meddela att hela 4 300 besökare löst entré på lördagen. Det var inte lika många besökare på söndagen, trots att entréavgiften rabatterades, men jag gissar på 6 000–7 000 besökare totalt under evenemangets båda dagar.

Föreningen Dis hade en egen monter som bemannades av personer från regionföreningarna och den egna personalen. Dis-Öst och Dis-Bergslagen hade dessutom egna monstrar. I Dis monter kunde man, på tre stationer, se hur man

enkelt kan presentera sin släkts historia med hjälp av DISGEN. Där visades nya utskriftsinställningar i DISGEN 8.2d. På en annan station demonstrerades DISGENS kartfunktion och historiska kartor. I Dis "butik" kunde man köpa två nya dvd-skivor med häradsekonomiska kartor för Västmanland och Östergötland till mässpris, andra kartor på dvd och förstås DISGEN 8.2d, och bli medlem i föreningen m.m. Och så fanns vår Macfadder Helge Olsson på plats i montern för sjuttonde året. Heder åt en sådan man! Helge visade DISGEN och Reunion i Mac tillsammans med sin kompanjon Sven Lövfors.

Min egen uppgift på mässan var att fungera som "inkastare" för Dis fem stationer, d.v.s. se till att den som ville ha hjälp av Dis hamnade på rätt station och att svara på frågor om Dis och Dis produkter. Uppdraget delade jag med fyra andra funktionärer, som jag helt fick överlåta arbetet åt då jag istället fick hoppa in som Diskulogens reporter, eftersom tidningens redaktör blivit sjuk. Ca 30 anställda och funktionärer arbetade för Dis räkning under Släktfors-

kardagarna och många av dem arbetade också med förberedelserna.

Jag upplevde inte mycket som var alldeles nytt, men en del av de stora släktforskningsföretagen presenterade nya programversioner, t.ex. FamilySearch, MyHeritage och Ancestry. De delade även ut demonstrations-dvd:er, som jag ännu inte hunnit prova. Ancestry presenterade Family Tree Maker i ett föredrag och Släktforskarlagarnas huvudsponsor Arkiv Digital gav också föredrag. I Släktforskarförbundets monter kunde intresserade titta på Nya Rötter som lanseras i september.

En nyhet för mig var den Workshop om Ungdomsforskning som erbjöds. De som höll i programpunkten hette Fredrik Mejster och Patric Sundell. De presenterade projektet Unga Släktforskare som de startade 2011. De hade varit på plats redan vid Släktforskarlagarna i Norrköping, men då missade jag dem. Syftet med projektet är att skapa en samlingsplats för unga släktforskare. Fredrik och Patric har släktforskat sedan tonåren men saknat möjligheten att hitta jämnåriga att dela sitt intresse med.

Del av Släkt- och bygdeforskarföreningen Engelbrekts monter.

Foto: Jan Nilsson

De tycker att det är på tiden att ändra den stereotypa bilden av släktforskaren som gammal och tråkig. Därför startade de en sida på Facebook som heter Föreningen Unga Släktforskare. Någon riktig förening har det inte blivit ännu, men de hoppas på att snart få igång en nätbase-rad samlingsplats.

När jag besökte dem på söndagseftermiddagen fanns i lokalen två gymnasister från Köping, som gör specialarbete om släktforskning i skolan, och en tolvåring som ville lära sig släktforska. Dis ordförande Daniel Berglund, en representant från Värmlands Släktforskarförening och undertecknad hade en inspirerande pratstund med Fredrik och Patric om vad släktforskarverige kan göra för att attrahera och rekrytera ungdomar till vår folkrörelse. Det är en kritisk framtids- och framgångsfråga för alla våra föreningar.

Workshopen om ungdomsforskning var ett berömvärt initiativ som hade förtjänat ett eget utrymme i mässhallen tillsammans med alla andra föreningar och företag. Nu var de undanstoppade i en sal i gymnasieskolan och fick inte

så många spontana besök som projektet gjort sig förtjänt av.

Föredragen

Min tid ägnades mest åt att lyssna på olika föredrag som erbjöds under dagarna, i akt och mening att skriva om dem. Det blev fyra föredrag under lördagen och två på söndagen. Vid vissa tider erbjöds tre föredrag parallellt. Föredragen gavs i tre olika lokaler på Ullviskolan. Aulan hade plats för 450 åhörare och där hörde och såg alla utmärkt. De andra två lokalerna som också låg i skolan var betydligt mindre och där var det ibland lite si och så med vad man såg och hörde, bl.a. var ljusinsläppen vid taken besvärande vid bildvisning.

Köer och trängsel till föredragen är ett ständigt bekymmer på Släktforskar dagarna. I Köping såldes en del biljetter till föredragen i förväg, för en billig penning. De kunde bokas t.o.m. torsdagen och köpas på plats på lördagen och söndagen. Det vällovliga syftet med denna ordning var att undvika det kaos med köer och trängsel som uppstått under tidigare släktforskar dagar. Man sålde

dock inte samtliga biljetter i förväg, utan det fanns ett visst antal gratisplatser till samtliga föredrag, som intresserade fick köa till. Det minskade det väntade kaoset något, men det hade säkert blivit ännu bättre om det funnits en tydligare information om biljettsystemet både på förhand och på plats. Dessutom borde insläppen för biljettkön och gratiskön ha varit tydligt utmärkta utanför lokalerna, för att undvika förväxlingar och minska trängseln. Dessutom visste man vid varje föreläsning hur många gratisplatser som fanns tillgängliga och hade därför inte behövt vänta med att öppna det insläppet till sista minuten. Det skapade onödig stress, oro och trängsel i det varma vädret. Min anmärkning gäller främst Dick Harrisons båda föredrag där det blev "lapp på luckan".

Stämmomiddagen

På lördagskvällen gavs en middag av arrangörerna och Släktforskarförbundet för 300 gäster. Den kallades även i år stämmomiddagen, även om själva riksstämman var förlagd till fredagen. Under glam och trängsel dracks en al-

Stämmomiddagen.

Foto: Jan Nilsson

Örnbergsprästadaren Carl Szabad.

Foto: Jan Nilsson

➔ koholfri fördrink innan vi gick till bords i Köpings Folkets Hus. Gästerna hälsades välkomna av mässgeneralen Krister Jansson som introducerade kvällens kock, som i sin tur presenterade menyn med råvaror från Västra Mälardalen; förrätten en terrin på Västmanlands landskapsdjur rådjur och varmrätten var Mälargös, Västmanlands landskapsfisk. Det smakade mycket gott och stämningen blev högre och högre efterhand som kvällen led. Mellan de olika rätterna och talen underhöll Bengt Hoffner, tonsättare och gitarrist, middagsgästerna med visor av Fröding och Jeremias i Tröstlösa. Han hade gjort sig förtjänt av ett mer uppmärksamt auditorium.

Vid lördagskvällens stämmomiddag delade Släktforskarförbundet ut sina utmärkelser för 2013. Utöver de traditionella priserna Örnbergspriset, hedersdiplom och belöningar till årets eldsjälur delade ordförande Barbro Stålheim ut flera nyinstiftade priser.

Först ut var tre medlemsföreningar som fick diplom för största medlems-

ökningar. Av de små föreningarna fick Bromölla Släktforskarförening, som ökat sitt medlemsantal med hela 87 procent, utmärkelsen. Bland de medelstora föreningarna fick Gellivare släkt- och bygdeforskare priset. Den föreningen hade vuxit med 63 procent. Bland de stora föreningarna fick Genealogiska Föreningen, som ökat med 10 procent, utmärkelsen.

Utmärkelsen för årets medlemstidning fick Kronobergs Genealogiska Förenings tidning – KGF-nytt. Barbro delade också ut ett uppmuntringspris till Botvidsbygdens Anletsblad, som väl visar vad som kan åstadkommas med ett blad om fyra sidor fyra gånger om året.

För årets initiativ på släktforskningsområdet belönades Södertälje Släktforskarförening. På gågatan mitt i Södertälje centrum marknadsför föreningen sig och släktforskningen och erbjuder t.o.m. starthjälp till gågatans besökare. För årets arbetsinsats belönades Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening som inventerat över 18 000 gravstenar.

De nyinstiftade utmärkelserna utgjordes av presentkort på 2 500 kr i Rötterbokhandeln.

Som årets eldsjälur diplomerades Erland Eliasson och Eivor Grafsund med statyett och blommor. Erland Eliasson hade nominerats av Blekinge Släktforskarförening för sitt mångåriga arbete med Blekinge Båtmansregister, som han efter sin pensionering arbetat på heltid med. Eivor Grafsund var nominerad av Katrineholm-Flen-Vingåkers Släktforskarförening. Eivor är en stor entusiast, inspiratör och eldsjäl. Hon är ansvarig för programkommittén, webbmästare och drivande kraft bakom föreningens cd-skivor.

Sveriges Släktforskarförbunds Hedersdiplom tilldelades Helge Svanteson, Hans Tjus samt Elsa och Anders Hörling. Det var VGN Släktforskare i Vara, Grästorps och Essunga som hedrade Helge Svanteson från Larv med Hedersdiplomet. Helge som bl.a. är ansvarig för föreningens forskarservice, har lett kurser under många år och planerar

Erland Eliasson.

Foto: Jan Nilsson

Elsa och Per Anders Hörling.

Foto: Jan Nilsson

Helge Svantesson.

Foto: Jan Nilsson

att under 2013 ge ut en cd-skiva med släktutredningar. Hans Tjus, som nominerats till Hedersdiplomet av Karlskoga-Degerfors Släktforskarclubb, tog redan 1976 initiativ till en släktforskar kurs och bildade släktforskarclubben 1983 med nio medlemmar. Den har vuxit till sig rejält och består nu av 245 medlemmar. Elsa och Per Anders Hörling har betytt och betyder fortfarande mycket för föreningen Sollefteå släktforskare. Makarnas ideella arbete är signifikativt för det viktiga föreningsarbetet och motiverar att de får Hedersdiplomet.

Som avslutning fick Carl Szabad ta emot släktforskar Sveriges finaste utmärkelse: Victor Örnbergs hederspris 2013. Släktforskarförbundets styrelse hade varit jury och prissumman var på 10 000 kr. Carl är så välkänd i släktforskar sammanhang att han knappast behöver någon närmare presentation, men för ordningens skull saxas några meningar ur juryns motivering; *"Få enskilda har betytt så mycket för svensk släktforskning som Carl Szabad. Han har genom åren bidragit*

på många sätt till att släktforskare i Sverige och utomlands fått ta del av nya källor. Det vi främst tänker på är hur han bidragit till att revolutionera svensk släktforskning och dess förutsättningar genom att ta initiativ till olika cd- och dvd-produktioner med Sveriges dödbok som flaggskepp. Carl har varit engagerad i släktforskar rörelsen under decennier, både på ideell basis som kassör i Stor-Stockholms Genealogiska förening (SSGF) och på yrkets vägnar som tidigare anställd av Sveriges Släktforskarförbund. ...Den första upplagan av cd:n Sveriges dödbok (som täckte åren 1968–1996 och som gavs ut 1997) var frukten av en idé Carl fick 1995".

Så var det dags för ordförande Barbro Stålheim att tacka Västra Mälardalens Släktforskare för årets utmärkta arrangemang. Därpå överlämnade Krister Jansson budkavlen till Hans Olsson, som representant för Värmlands Släktforskare. De är värdar för Släktforskar dagarna som äger rum i Karlstad 2014, den 29–31 augusti. Då ses vi väl! 🍀

Trubaduren Bengt Hoffner underhåller.

Foto: Jan Nilsson

Byn, gården och människan

Foto: Mats J Larsson

KALLE BÄCK ÄR EN SKICKLIG FORSKARE FÖRKLÄDD TILL UNDERHÅLLARE. Jag "upptäckte" honom vid Släktforskdagarna i Stockholm 2006 och jag hade också nöjet att lyssna på Kalle i Örebro 2010. Självklart tog jag tillfället i akt att höra honom berätta om livet i Sverige på 1800-talet vid årets Släktforskdagar i Köping.

Kalle Bäck är professor i historia vid Linköpings universitet och kommer från Trehörna i Östergötland, nära Smålandsgränsen. Närmaste större ort är småländska Tranås. Han har skrivit mycket om folk på landsbygden, bl.a. *Bondeopposition och bondeflytande under frihetstiden* och *Början till slutet – Laga skiftet och torpbebyggelsen i Östergötland 1827–64*. Andra böcker av Kalle Bäck heter *Det svenska dasset – inte bara en skitsak*, *Den besvärliga svärmodern – myt, nöbild eller verklighet* och *Historiska Historier*. Den boken behandlar tio tankvärda livsöden från Trehörna och omspanner tiden från tidigt 1500-tal till 1930-talet. De handlar om allt möjligt mänskligt från olycklig kärlek, till hur svårt det kan vara att komma i vigd jord, tjuvjakt, krigets pris, och klassresor, till två berättelser om tattare. Man blir nyfiken på sådana titlar eller hur?

Kalles föredrag år 2013 *Byn, gården och människor under 1800-talet* bygger på hans

bok som heter *Sverigebilden, en historia om rödfärg, tegel, trädgårdar och byggnader eller Hem och hus, bebyggelseförändringar på landsbygden 1840–80* som kom ut 2009.

Kalle inledde med att berätta att det under 1800-talet fanns 100 000 torp i Sverige. I dem levde ca 1,5 miljoner invånare. 1944 försvann den siste torparen. Numera är det olagligt att vara torpare i Sverige. Torparna har yrkesförbud liksom proffsboxarna, enligt Kalle.

Under 1900-talet har Sverige genomgått stora förändringar. Hur städerna har förändrats och vuxit det vet alla, men även landsbygden har förändrats. Landsbygden bestod på 1800-talet liksom nu av skogsbygd och slättbygd, men lövskogen dominerade stort. För att nutidsmänniskan ska få en uppfattning om hur den svenska skogen såg ut då, får hon tänka bort 90 procent av granarna! Skogsbygden var alltså mycket ljusare än nu. Slättbygden var däremot mörkare än idag. Den uppodlade marken omfattade mindre arealer och här och var fanns mindre dungar av lövskog. Alltså såg man inga flera kvadratkilometerstora åkrar och fält likt dagens "öppna" landskap i jordbruksbygder som Skåne och Östergötland.

På landet bodde man under det tidiga 1800-talet, före skiftesreformerna, i byar, med Gotland som undantag. Där

Slutet för torparna

Den nya arrendelagstiftningen som antogs 1943 säger att arrende nu måste betalas med pengar. Det är alltså inte längre tillåtet att betala arrende in natura eller med dagsverken.

fanns inga byar. År 1813, som Kalle studerat, kunde en by bestå av upp till 40 gårdar. Så kunde det vara i Skåne. En bonde kunde ha upp till 100 tegar att bruka i byn. I genomsnitt var dessa tegar bara 12 meter breda men kunde vara över 100 meter långa. Systemet hade med rättvisan att göra. Alla gårdar i byn skulle ha lika mycket vardera av alla typer av jord, ängs- och kärmark eller torvmossar. Sedan kom skiftesreformerna som förändrade byarna genom att gårdarna flyttades ur byn ut till de nya samlade ägor. Det har gett oss dagens slättlandskap.

På 1800-talet fanns det tre gånger så mycket äng som åker på landet. Allt foder till djuren kom från den naturliga ängen och det fodret räckte inte alla gånger. Oxen, som var det viktigaste dragdjuret på åkermark, skulle ha det bästa fodret och utfodras i första hand. Sedan skulle hästarna utfodras och därefter resten av kreaturen. Kalle berättade om kor som, efter en vinter i ladugården, var så orkeslösa att de inte kunde resa sig och själva gå till betet utan fick lastas på en drög och dras dit ut av oxar. Skogen var viktig som betesmark för kreaturen. Ängarna slogs för att ge vinterfoder och betades inte av djuren.

En bondgård består nu för tiden av sex hus; bostadshus och ekonomibygg-

nader av olika slag. På 1800-talet hade man ett hus för varje ändamål; bostadshus, ladugård, lada, stall, svinstia, o.s.v. till det minsta som var hönshuset. Det kunde finnas upp till sexton byggnader på en gård. För oss skulle det te sig som ett enda gytter. Man hade inga utrymmen för grönsaksland eller fruktträd runt gården utan där höll grisarna till och bökade. Vi skulle uppfatta det som väldigt grått eftersom husen inte var målade. Endast sex procent av husen var målade och då endast den sida som vette åt vägen. Det fanns regler om att den väggen skulle målas. Vad dystert! konstaterade Kalle Bäck.

Om vi kunde återvända till 1800-talet för en dag skulle vi slås av att människorna var så små, de var korta. Medellängden för män är idag 181 cm och kvinnor är i genomsnitt tio cm kortare. År 1840 var medellängden för män 163 cm, det vet man genom de militära mönstringarna. Det finns inga säkra uppgifter om kvinnolängden på den tiden, men vi kan anta att kvinnorna även då var ca 10 cm kortare än männen.

Vi skulle inte se särskilt många äldre människor. Det var ovanligt att bli riktigt gammal vid mitten av 1800-talet. Medellivslängden 1838 var endast 43 år (spädbarn som dog före ett års ålder ingår inte i beräkningen). Det är ungefär

samma medellivslängd som gäller idag i Somalia och Centralafrikanska republiken och sjukdomarna på den tiden var lika farliga som i vissa utvecklingsländer idag. Sju av tio som fick lunginflammation på 1800-talet dog av det. Det som vi uppfattar som tämligen harmlösa barnsjukdomar dog man vanligen av. Att drabbas av blodförgiftning var direkt livsfarligt.

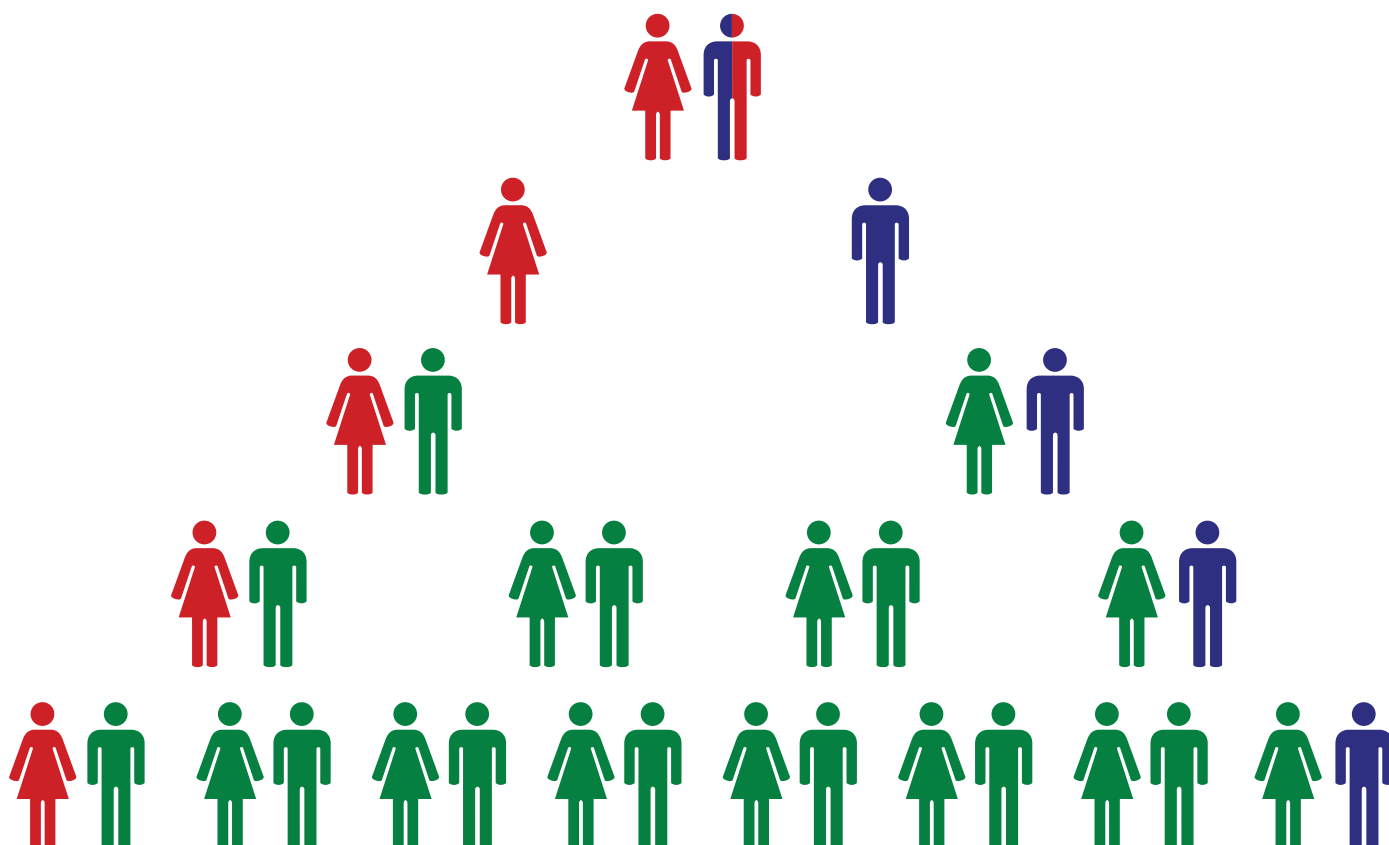
Kalle berättade att han ofta får frågan "om inte människorna var lyckligare förr?" Den ställer hans studenter, vänner, grannar ja vem som helst som fått reda på att han är historiker. Innan Kalle besvarade frågan påtalade han 1800-talsmänniskans vardagsbekymmer, som att skaffa mat för dagen och skräcken för att barnen skulle bli sjuka och dö. Folktron med tomtar, troll, skogsrån, vättar, älvor och allehanda oknytt existerade fortfarande på 1800-talet och påverkade människorna i vardagen. Vissa saker skulle alltid utföras på ett visst sätt, annars skulle det gå illa. Gick man över ett berg kunde man bli bergtagen!

Kalle Bäck slutade med att svara på frågan om lyckan och sa med eftertryck; "Jag skulle inte vilja byta bort en enda dag på 2000-talet mot en dag på 1700- eller 1800-talet". 🍄

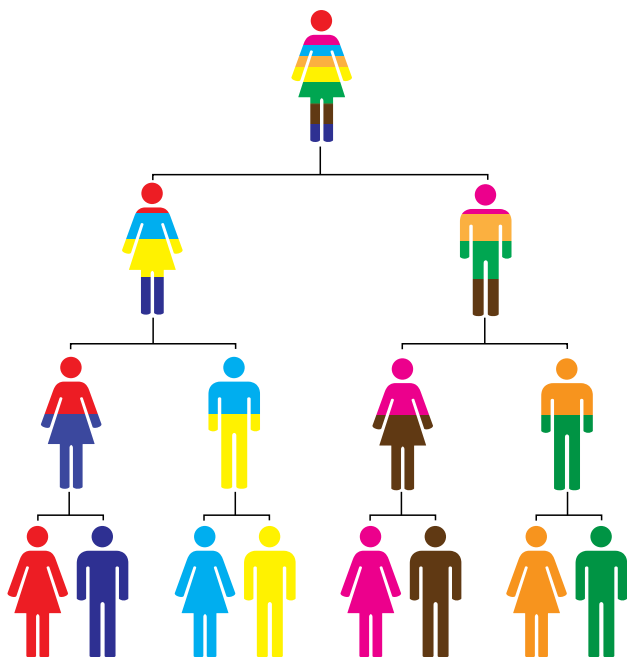
DNA-prov i släktforskningen

Peter Sjölund från Härnösand höll två föredrag om DNA i släktforskningen under årets Släktforskar dagar. Då vi inte hade möjlighet att närvara detta år följer därför en sammanfattning av hans föredrag från förra årets Släktforskar dagar.

Ett barn ärver hälften av det autosomala DNA:t av sin mor och hälften av sin far. En pojke ärver Y-DNA av sin far och mtDNA av sin mor. En flicka ärver mtDNA av sin mor.

Ett barn ärver hälften av mammas DNA och hälften av pappas.

ALLA SLÄKTFORSKARE HAR NOG NÅGON GÅNG ÖNSKAT ATT DE hade en tidsmaskin. Då hade man kunnat åka tillbaka och se hur det var förr i tiden och träffa de människor och släktingar som levde då. Man hade t.ex. kunnat fråga kvinnan vars barn har en okänd fader om vem som egentligen är pappa. Man hade kunnat täppa till de förargliga hålen i släktrådet.

– Vi har alla varsin tidsmaskin i våra kroppar. I en liten blodsdroppe finns inte bara min släkts historia utan faktiskt en del av hela mänsklighetens historia. Det är fantastiskt, säger Peter.

DNA-spiralerna består av fyra olika ämnen, ATCG, som sitter ihop i par. Totalt har vi ca 3,2 miljarder baspar. I cellen finns en cellkärna med kromosomer som innehåller DNA. Vi har 46 kromosomer. Sedan finns det även lite DNA i mitokondrierna, energifabriken i cellen.

Ett barn ärver hälften av mammas DNA och hälften av pappas. Exakt vilket DNA som ärvs bestäms av slumpen. Men allt DNA ärvs inte slumpmässigt. Alla män har en Y-kromosom. Den ärvs bara från far till son eftersom kvinnor inte har någon. Det innebär att generation efter generation ärvs Y-DNA i princip oförändrad från far till son. Detsamma gäller mtDNA som ärvs från mor till barn. Endast kvinnor kan föra mtDNA vidare, men även männen ärver

den av sin mor. Denna vetenskap har man stor nytta av i släktforskningen.

Mormor

Peters mormor Emma Kristina Hedberg (1891–1940) blev inte så gammal, hon dog i TBC. Hans mamma hann knappt träffa henne. Peter har därför inga minnen av henne, men att en exakt kopia av hennes mtDNA lever vidare både i honom och hans mor ser han som en tröst.

– Jag har aldrig träffat henne men hon finns i mig på ett mycket konkret sätt.

DNA-test

Till för några år sedan kunde man bara göra DNA-test för Y- och mtDNA. Men nuförtiden kan man testa alla 46 kromosomer. Man plockar ut ca 1 miljon ”bokstäver” från kromosomerna och jämför med andra människor som testat sig. Nu är det riktigt intressant för släktforskare eftersom man kan hitta släktingar via alla sina förfäder.

Y-DNA och mtDNA kan man följa bakåt i tiden, nästan hur långt som helst. Inte bara tio eller hundra generationer tillbaka, utan flera tusen.

– Det ger ett spännande perspektiv när man inser att ens farfars farfars osv. som levde innan istiden hade samma Y-kromosom som man själv, som man har ärvt via alla generationerna.

Även om kroppen är fantastisk sker det ibland misstag när DNA kopieras. Om det t.ex. blir ett C istället för ett G på ett ställe har en så kallad mutation skett. Mutationer är mycket bra för att spåra släkten. Om en man får en mutation i sitt Y-DNA kommer hans söner att ärva den och föra den vidare. Då kan man lätt se att de i just denna gren är närmare släkt med varandra än de som saknar den specifika mutationen.

Haplogrupper

Genom att ta ett stort antal DNA-prover från människor över hela världen, särskilt urbefolkningar som inte flyttat så mycket, har man kunnat pussla ihop ett gigantiskt släktråd för hela mänskligheten. Följer man trädet tillbaka ända till roten hamnar man i östra Afrika för 70 000–140 000 år sedan.

– Det blir mycket tydligt att vi alla är släkt. Det folkslag som mest liknar hur vi alla såg ut från början är San-folket i södra Afrika. De lever fortfarande som jägare och samlare och pratar klickspråk, berättar Peter.

Genom att se var olika mutationer är vanligast har man kunnat dela in mänskligheten i olika haplogrupper för både Y- och mtDNA. Haplogruppen I1 är den vanligaste i Sverige. Den är mycket koncentrerad till Skandinavien. Men Finland hör inte dit.

– Finland har alltid varit speciellt. Ett speciellt språk och en speciell kultur. Deras språk skiljer sig mycket från alla andra i Europa, och även genetiken följer detta mönster.

En rysk forskare har sammanställt alla som testat sig och tillhör haplogrupp R1a, som Peter, och gjort ett stort diagram som visar hur de alla är släkt med varandra.

– Uppe till vänster finns min anfader, Olof Nordlund, som levde i Medelpad under 1600-talet. Sedan kan man se att jag förstås är släkt med mycket folk i Sverige, men där nere på det lila och blåa finns det många skottar och irländare. Och det finns även indier och pakistanier som jag är släkt med. Det här tycker jag är mycket intressant. Oavsett vem av er som säger att de har ett stort släktträd, så har jag ett större.

Hur testar man sig?

Det är ganska enkelt att ta ett DNA-test. Man går in på internet och beställer sitt test från ett amerikanskt företag, det finns några att välja på. Sedan får man hemskickat ett testkit man använder för att samla celler på t.ex. en tops och lägga i ett provrör. Man behöver inte ta något blodprov. Sedan skickar man tillbaka provröret i svarskuvertet. Svårare än så är det inte. Och sedan tar det ett par veckor innan man får resultatet. Man får tillbaka en bra och enkel sammanställning över sin släkt, som förstås är skriven på engelska.

Vad får man mer veta?

Ditt DNA jämförs med databasen, och det kommer då att dyka upp ett antal personer som också har testat sig och som delar vissa DNA-bitar med dig. Ni

är släkt. Man får en lista över sina DNA-släktingar. Den brukar bestå av ca 40-140 matchningar.

– För min mamma står det att relationen till mig är förälder/barn. Vi har mycket gemensamt DNA. Sedan listas de andra släktingarna i fallande skala. Det är en teoretisk skala så någon som angivits som t.ex. femmänning kan i verkligheten vara niomänning, eller liknande. Men man är ändå ganska nära släkt. Sedan kan man börja kontakta dem och försöka hjälpas åt att klura ut hur man är släkt. Det är då det spännande börjar. Om båda har en bra släktutredning brukar det gå ganska enkelt att klura ut hur man är släkt.

Man kan även, via en bild över sina kromosomer, se vilka snuttar av vilka kromosomer som man delar med någon person i sin träfflista.

Ivar Persson

Peter och en man i Boston, John Nelson, har inte så mycket DNA gemensamt, men det finns ett tydligt släktskap. De har båda bra släktutredningar vilket har underlättat deras jakt på hur de är släkt. De upptäckte att deras släktträd endast gick ihop på ett enda ställe – Ivar Persson, en bonde i Bäck utanför Sundsvall.

– Det är fascinerande att jag och John har samma DNA-bit som fanns i Ivar Persson för 300 år sedan.

Brita Jonsdotter

Peter har identifierat sin mormors mm mmm mmm, Brita Jonsdotter, som levde i Biskopsgården i östra Jämtland för snart 400 år sedan. När han testade sitt mtDNA upptäckte han att de tillhör en haplogrupp som är mycket ovanlig i Sverige, H23. Han var länge ensam

skandinav med denna haplogrupp i databasen. Efter några månader dök det upp en person till med H23 i Sverige. Det visade sig vara Krister Bylander, en kompis till Peter.

– Det är helt otroligt att vi som råkar känna varandra har samma unika haplogrupp. Krister hade inte släktforskat så långt tillbaka, bara till sin mormors mormor som bodde i Graninge utanför Sollefteå. Vi grävde vidare på hans kvinnliga linje. Och ju längre bak i tiden vi kom, desto mer västerut kom vi, och till slut kom vi fram till Brita Jonsdotter. Jag vill hävda att det är ett svenskt rekord över en DNA-verifierad släktkedja. Nu vet jag att min släktforskning är korrekt på de här grenarna.

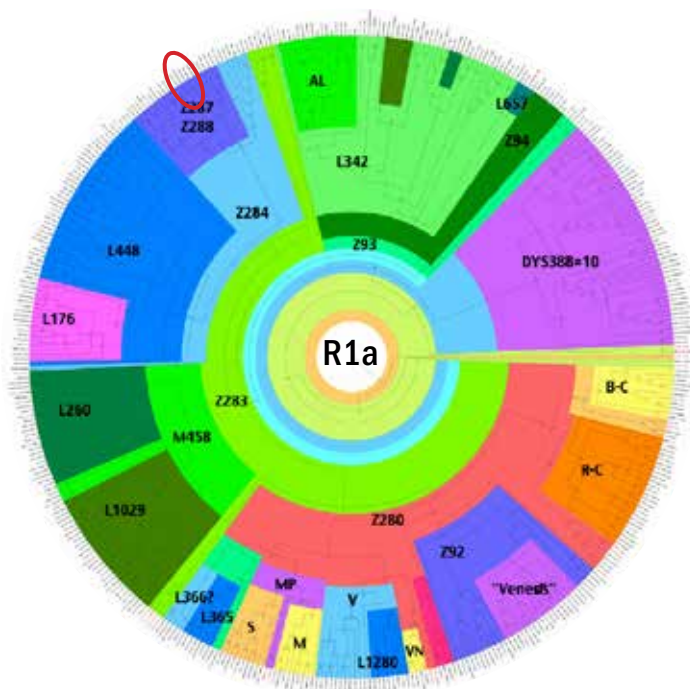
Då de flesta som tillhör haplogrupp H23 ute i Europa finns i Skottland, Irland, Tyskland, Holland, Ryssland och Tjeckien har Peter nu nya frågor att besvara. Kom Brita utifrån Europa, eller härstammar de andra från Jämtland?

Fader okänd

Det är frustrerande när man inte kan hitta en barnafader i kyrkoböcker eller domböcker. Åke i Västerås hade en okänd morfars far. Men då det fanns ett rykte i familjen om vem som var far kunde han kontakta en ättling till denne man och be henne hjälpa till att lösa en släktgåta. Svaret på hennes DNA-test visade att man hade misstänkt rätt man. Åke hade hittat sin morfars far.

Några ur slakten Niemi i Norrbotten hävdade att de var oäkta ättlingar i slakten Laestadius och ansökte därför om att få byta efternamn. PRV sa nej eftersom inga skriftliga bevis fanns för detta släktskap. Men då Fritz Niemi och Hans Laestadius med hjälp av DNA-test

Diagrammet är en sammanställning av hur de som tillhör haplogrupp R1a är släkt med varandra. Peters förfader är markerad med en röd oval.

Bildkälla: www.semargl.me/blog

kunde visa på ett mycket nära släktskap, gemensamt Y-DNA, gav PRV med sig, och Niemi får numera byta namn till Laestadius.

Ångermanlänningar

Peter har gjort en tabell över alla som testat sig och visar sig ha DNA-spår från Ångermanland. I tabellen kan man avläsa hur mycket släkt man är.

– Det är mycket spännande att klura ut hur deras släkt hör till Ångermanland. George Talbert, från USA, har en morfars mor som kom från Sverige och hette Stenberg. George hade ingen aning om var i Sverige hon kom ifrån, men genom att titta i min tabell kan man se att hon antagligen härstammar från södra Ångermanland.

– Jean Hanks, en adopterad kvinna i USA, hade ingen aning om vilka hennes föräldrar var. I min tabell kan man se att hon har ganska många kopplingar till personer med släkt i södra Ångermanland. Jean vet fortfarande inte vem hennes mamma och pappa var, men hon har ändå fått någon slags tillhörighet. På något sätt härstammar hon från södra Ångermanland. DNA-test kan verkligen ge adopterade en chans att hitta sina rötter.

Avslutningsvis

Innan man bestämmer sig för att ta ett DNA-test måste man förbereda sig på att man kan hitta saker som man inte

hade tänkt sig. Att ens data kanske kan råka spridas utom ens kontroll, vilket inte borde betyda så mycket så länge det endast gäller släktforskningstester och inte hälsotester. Testresultaten kan möjligtvis innehålla fel, även om testföretagen är mycket noggranna.

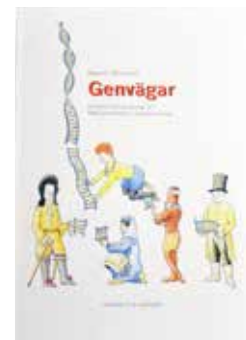
– Det finns rigorösa regler om personuppgifter i USA, och ca 1 miljon DNA-tester har gjorts, så jag är inte orolig för hur säkert mina uppgifter förvaras. Testföretaget sparar DNA-testet 25 år i frysen. Det finns inga prenumerationskostnader trots att nya matchningar dyker upp hela tiden.

Företagen har ofta rea några gånger per år. Kostnaden varierar beroende på vilket test man väljer att ta, men priset ligger runt 1 000–3 000 kr.

– Har du släktforskat och har en bra släktutredning så är det kanonbra att ta ett DNA-test att komplettera släktforskningen med. Man hittar en massa nya släktingar världen över och kan följa släktens rötter ända tillbaka till Afrika. 🐘

Se Peter Sjölund föreläsa om DNA i släktforskningen på Medfam Play, <http://media.medfam.uu.se/play>. Sök på släktforskning för att hitta klippet "Fakultet X - Är DNA-prov en genväg till släktforskningen?, del 1".

Peter har testat sitt DNA hos Family Tree DNA: www.familytreedna.com

Genvägar - praktisk handledning till DNA-jämförelse i släktforskning

Andra upplagan, augusti 2013

Magnus Bäckmark

Format: 297 x 210 mm

Antal sidor: 96

Förlag: Gröna Stubben

ISBN: 9789163721854

"DNA-jämförelse ger möjlighet att klarlägga genetiska släktsamband mellan nu levande människor, samtidigt som den ger ledtrådar till vår historia 10 000-tals år tillbaka i tiden. Magnus Bäckmark (född 1974), uppdragssläktforskare sedan 1998, har sammanställt en vägledning till hur DNA-jämförelse går till rent praktiskt, med förklaringar, tips och råd. Det är den första och hittills enda publikationen i sitt slag på svenska."

Denna andra upplaga av boken är en omfattande omarbetning av den första upplagan som publicerades 2012. Antalet sidor har fördubblats och innehållet är inte lika fokuserat på enbart FamilyTreeDNA. Boken hjälper dig att utläsa resultatet av ditt DNA-test, samt hur du kan göra för att få så mycket hjälp i din släktforskning som möjligt. Boken innehåller även många intressanta exempel på vilken nytta andra släktforskare haft av DNA-test.

Boken kan bl.a. köpas i Rötterbokhandeln, www.genealogi.se > Bokhandel, för 210 kr om man är medlem i Dis.

Släktforskning

- en fascinerande historia...

Att släktforska är som att läsa den bästa av alla deckare och veta att det spännande aldrig tar slut.

Dessutom är Du själv huvudpersonen.

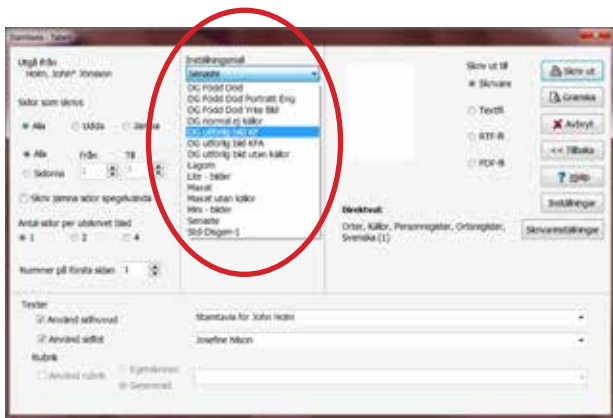
- Nyfotograferade kyrkoböcker från Sverige
- Dina förfäder är din egen historia
  - Omkring 600.000 nya bilder varje månad
  - Enkelt program
  - Oslagbar kvalitet på färgbilderna
- Mycket mer än kyrkböcker och bouppteckningar
- Mantalslängder, domböcker, militära rullor, fängelse ...

Abonnemangspriser: 75 kr för en vecka, 195 kr för en månad, 395 kr för ett kvartal, 695 kr för ett halvår, 1045 kr för ett år (om du är medlem i en släktforskarförening), 1995 kr för två år.

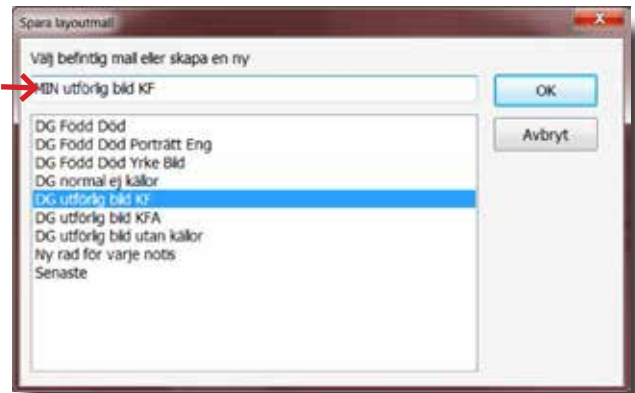
Webb: www.arkivdigital.se

E-post: kundtjanst@arkivdigital.se

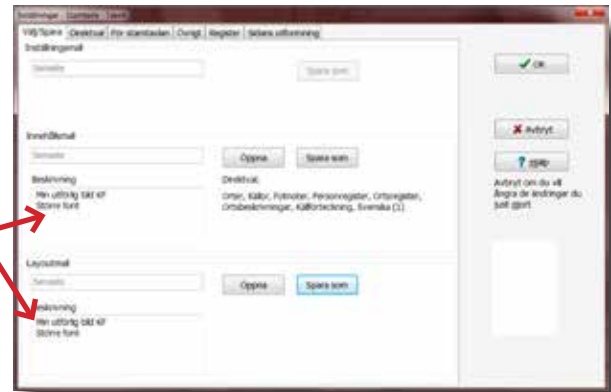

Byt namn

Lägg till text

Nya utskriftsmallar till Disgen 8.2

LAGOM TILL SLÄKTFORSKARDAGARNA I KÖPING SLÄPTE DIS NYA UTSKRIFTSMALLAR. Syftet var att lyfta fram den stora variationsrikedom av utskrifter som du kan åstadkomma med DISGEN. Dessutom gör utskriftsmallarna det väldigt enkelt att producera utskrifterna i DISGEN. Du hittar dem på DIS hemsida under *Forskningsverktyg > DISGEN > Ladda ner > Utskriftsmallar*.

Där finns också instruktioner för hur du hämtar ner dem och laddar in dem i DISGEN och en översiktlig beskrivning av vad som karakteriserar utskriften mallen avser.

Använda nya utskriftsmallar

Du hittar utskriftsmallarna i rullgardinsmenyn i fältet *Inställningsmall*. De har alla inledningen DG i namnet. Troligen

kommer du hitta några favoriter som du för det mesta kommer att utgå ifrån. Ibland vill du ha med källor, ibland inte. Ibland vill du ha engelskt sätt att visa datum och engelsk text, ibland inte.

Detta är ändringar du snabbt gör under fliken *Direktval*. Dina ändringar sparas automatiskt ner under namnet "Senaste". När du några månader senare vill skapa en likadan utskrift börja alltid med att välja den du vill utgå ifrån i rullgardinsmenyn och gör sedan eventuella ändringar på fliken *Direktval*. Då har du koll på hur utskriften blir.

Egna utskriftsmallar

Självklart kan du välja en DG-mall och förändra annat än det som finns på direktvalsfliken. Du kanske vill byta typsnitt och storlek på typsnitten. Så

dana ändringar vill man gärna spara för framtiden och inte behöva göra om varje gång. Prova dig fram tills du är nöjd.

Sedan sparar du dem under egna namn. Skriv en liten kommentar i varje beskrivningsruta som berättar vad som är speciellt för mallen. Spara innehållsmallen, layoutmallen och inställningsmallen med nytt namn – gärna samma namn på alla tre. Enklarest är att byta DG till exempelvis MIN så ser du vilken mall den nya är baserad på.

OBS! Att byta namnet är viktigt för annars skriver du över DG-mallen och får ladda ner den igen för att återställa den.

Ladda ner och prova våra nya utskriftsmallar och upplev utskrifter du kanske aldrig har insett att de går att göra! 🍄

HELGE OLSSON
helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

SVEN LÖVFORSS
sven@lovfors.se

Släktforskare möter sina läsare

MACSPALTEN I FÖRRA NUMRET AV DISKULOGEN BESKREV JAG REUNION för Mac som ett släktforskningsprogram som är flexibelt och ger goda möjligheter att dra nytta av sidoprogram. Detta gäller särskilt när man vill integrera sitt bild-, ljud- och videomaterial med sin forskning, men också när man vill variera sig och har ambitionen att sprida sina resultat till en vidare krets. Då är det också ett plus om sådana sidoprogram från början är gjorda att användas i Mac-miljö.

Nedan listar jag några program och resurser, i första hand som exempel för dem som är nya på Mac-plattformen. Självfallet finns alternativ, men jag kommer här att inskränka mig till det jag själv har störst erfarenhet av, det som finns på min egen dator.

Grunden

1. Reunion för Mac, släktforskningsprogram på svenska (utgivare Leister Productions, Inc.)
  - 1a. Reunion för iPad, avläggare till 1.
  - 1b. Reunion för iPhone, avläggare till 1.
2. ArkivDigital, abonnemangstjänst på nätet med digitaliserat historiskt källmaterial i original.
3. Föreningen Dis, speciellt Mac-faddrarna samt Macspalten.
4. Textredigerare, enkel ordbehandling.
5. iPhoto, enkel bildbearbetning och katalogisering.
6. iMovie, enkel videoredigering.

Det är inte tu tal om att man kommer en bra bit på väg i sin släktforskning med dessa verktyg. Men när man blivit varm i kläderna vill man kanske satsa på mer sofistikerade hjälpmedel i tron att det kan förbättra ens forskning. En liten fågel kvittrar nu i mitt öra: beror kanske de förväntade framstegen mer på den som sitter bakom tangenterna? Jag skulle

vilja vända på frågan: har den som sköter tangenterna funderat över hur hon eller han ska presentera sina forskningsresultat och för vem?

Strategier i mötet med läsare

Min utgångspunkt är att vi släktforskare förhåller oss till forskningsresultatens mottagare på flera olika sätt. Jag tänker mig att vi grovt sett använder tre olika strategier.

Strategi a: Vi som registrerar våra släktfynd i ett släktforskningsprogram, utan avsikt att sprida dem vidare. Vi har fullt upp med att söka våra anor och vederbörligen registrera dem.

Strategi b: Vi som upptäckt att vi åstadkommit något som kunde vara intressant för en vidare krets. Vi har lagt märke till att vårt släktforskningsprogram har funktioner som automatiskt genererar text och layout. Då slipper vi vändas över formuleringar och kan snabbare och lättare sprida våra rön. Saker och ting kan förstas behöva justeras här och där men efter detta är vi mogna att trycka på *Göra bok/Ut på webben*-knappen och/eller *Skicka till DISBYT*-knappen. Vi har märkt att resultatet inte så sällan kommer att få drag av uppslagsbok.

Strategi c: Vi som lägger an på att öka läsbarheten och läsvärdet i våra alster i avsikt att nå och intressera en viss utvald målgrupp. Vi får sovra bland materialet och utforma det så att det slår an på just den gruppen. Vi har försökt ge våra verk en personlig ton. Det är lätt att tänka sig att vi inleder vår släktforskning enligt strategi a men plötsligt upptäcker att vi är inne på strategi b (även om vi inte tänker i dessa termer). Sedan borde steget inte vara särskilt långt till c. Kanske vi rentav hoppar över b och landar direkt på c.

Påbyggnaden

Skaparna av släktforskningsprogrammet Reunion framhåller själva att de

gärna ser att användarna tar till vara alla sina relevanta programresurser för att få till stånd ett så tillfredsställande resultat som möjligt. Är detta önsketänkande från Reunion-skaparnas sida eller har det möjligen avsatt spår hos användarna? Ett exempel har vi sett i ett tidigare nummer av Diskulogen för i år, Gunnar Flyghs artikel *Ritprogram som komplement till Reunion*. Blickar man in i programmappen hemma hos en Mac- och Reunion-användare kan man träffa på exempel som de här:

1. Pages, ordbehandlingsprogram för Mac, iPad och iPhone (kompatibelt med Microsoft Word; ingår i kontorsprogramsviten iWork för Mac; utgivare Apple)
2. Keynote, presentationsprogram för Mac, iPad och iPhone (ingår i kontorsprogramsviten iWork för Mac; utgivare Apple)
3. Media Pro, program för bild- och videovisning samt katalogisering (utgivare Phase One)
4. Aperture, program för bildbearbetning och katalogisering (utgivare Apple)
5. FotoMagico, bildspelsprogram för Mac (utgivare Boinx)
6. iBooks Author, interaktivt publiceringsverktyg (Multi-Touch-böcker) för Mac och iPad (gratisprogram, utgivare Apple)

Ponera att min hypotes fångar in något väsentligt om våra möten med läsare (alltså a: vi behåller forskningsresultaten för oss själva, b: vi sprider forskningsresultaten, baserat på släktforskningsprogrammets egna automatiska funktioner, c: vi sprider forskningsresultaten, baserat på riktade, egenproducerade lösningar). Tänk vidare att vi har dessa strategier för ögonen när vi betraktar programexemplen närmast ovan. Då upptäcker vi nog att dessa program är till störst nytta inom strategi c. Bildbearbetnings- och katalogiseringsprogrammen (3 och 4) ser dock ut att vara användbara över hela fältet. 🍏 S.L.

SLÄKTFORSKNING PÅ INTERNET

Family Tree Maker

Nu lanserar Ancestry.se en svensk version av det populära släktforskningsprogrammet Family Tree Maker och erbjuder programmet **gratis!**

Den svenska versionen av Family Tree Maker har funktionen TreeSync som innebär att du kan uppdatera ditt släktträd både i Family Tree Maker, online på Ancestry.se eller från appen i din iPad, iPhone eller Android. När trädet har synkroniserats visas den senaste versionen både i Family Tree Maker, på Ancestry.se och i appen!

Du behöver inte ha något abonnemang hos Ancestry för att använda Family Tree Maker. Om du däremot vill kunna lägga till dokument från Ancestrys databaser i ditt träd och kunna se alla detaljer i de gröna löven med tips behöver du ett abonnemang.

Du kan välja om du vill börja bygga ett nytt träd från grunden, ladda upp en GEDCOM-fil som du skapat i ett annat släktforskningsprogram eller ladda ned ett träd som du redan har online på Ancestry.se.

Det är enkelt och gratis - du behöver bara registrera dig med namn och e-postadress hos Ancestry.se om du inte redan är medlem.

Läs mer och ladda ned programmet på www.ancestry.se/ftm

 ancestry.se

Släktforskning i ljud och bild

TOMAS STEINER
tomas.steiner@passagen.se

Traditionell släktforskning redovisas ofta rakt upp och ner med namn, födelsedatum och släktskap. Jag har märkt att den sortens historieskildring bara intresserar en snäv skara släktforskare. Därför ville jag hitta ett sätt att göra det hela mer intressant, få historien mer levande. Jag började experimentera med olika idéer och fann att film är ett idealiskt medium.

TV HAR DE SENASTE ÅREN VISAT MÅNGA PROGRAM SOM lyckats förmedla släktforskning som medryckande, berörande och hänförande. Dessa program kom att inspirera mig. Rent tekniskt är det inte speciellt svårt att producera liknande filmer i den egna hemdatorn. Alla datorer levereras idag med den grundläggande programvara som behövs. Utmaningen ligger snarare i att skapa en intressant berättelse – en dramaturgi. Men utmaningen är även lärorik. Det handlar om att ge sig ut på resa långt utanför kyrkböckernas hieroglyfer – resa i vårt avlånga land och kanske till och med upptäcka levande historia.

Vanlig släktforskning handlar lite om mycket – en film handlar mycket om lite. Det blir mer fångslande att välja ut ett fåtal personer och gå på djupet i deras livsöden. Lämpligen väljs en eller två huvudpersoner samt några närliggande släktingar. Det enklaste är att välja ett släktavsnitt där man redan samlat på sig en hel del stoff. I mitt eget fall valde jag en familj som arbetade som järnvägsrallare, lokförare m.m., inte minst därför att jag själv arbetar vid ett järnvägsföretag. Just att låta berättelsen kretsa kring ett yrke eller en yrkeskategori underlättar insamlandet av bilder och historia. Arbetet bildar sen den röda tråden. Alternativt kan temat kretsa kring en plats, en hobby, en förening, ett föremål eller ett samhällsfenomen.

I min film valde jag ut min danska ana Niels Christiansen som efter en del

dramatiska och tragiska händelser kom till Sverige på 1870-talet, där han sällade sig till tiotusentals järnvägsrallare som byggde våra stambanor. Jag tecknar sen rallarnas tuffa liv och vedermödor. Ett liv på ständigt resande fot, där Niels lyckades skapa en stor familj varav en del barn fortsatte vid järnvägen, som ju vid den tiden lockade många, såsom en dåtidens rymdteknologi. Jag skildrar hur en familj som kom från fattiga förhållanden slutligen lyckades skapa sig en egen oas – ett gemensamt hem i Bollnäs.

Inför min egen film samlade jag allt upptänkligt material som handlade om järnvägen. Jag besökte järnvägmuseer och läste böcker. Alla platser där den aktuella slakten bott besöktes och jag intervjuade de som hade träffat någon av huvudpersonerna. Det blev en slags släktforskningsturism, där jag samlade fotografier och videoklipp. Men bildmaterial behöver faktiskt inte ha full relevans, eftersom det viktiga i sammanhanget är berättelsen. Bilderna stödjer bara upplevelsen.

Ett berättande filmmanus skiljer sig från vanligt skriftspråk. Meningsbyggnaden är helt annorlunda, eller rättare sagt man behöver inte alls tänka i meningar utan mer i talande satser. Som nybörjare började jag med att skriva mitt manus som vanlig text, sen läste jag upp den och spelade in den med Windows ljudinspelare, för att sen kunna lyssna på hur det lät. På det sättet kunde jag successivt omvandla skriftspråket till ett passande talspråk och manuset kunde

skrivas om. Slutresultatet blev ett manus utan vanliga meningar. Istället skrev jag varierande antal punkter mellan de ord där jag ville ha kortare eller längre pauser. Det slutliga manuset delade jag dessutom upp i några stycken mellan vilka jag ville ha riktigt långa pauser, där tittaren själv får möjlighet att tänka.

Filmen behöver ha en lagom växelverkan mellan bild, ljud och berättelse. Det kan få vara tempo i bilden när berättelsen är i vila eller tvärtom. För mig var det lättare att anpassa bildsekvenserna till berättelsens ljudspår, men det går förstås att göra tvärtom. Inför den slutliga inläsningen av ljudet behövde jag emellertid sjunga upp mig genom att läsa texten högt några gånger så att rytmen blev den rätta.

De allra flesta människor tycker att det är obehagligt att lyssna till sin egen röst. Men detta obehag släpper snabbare än man kan tro. När man lyssnat på sig själv i fem till tio minuter så släpper obehagskänslan och man kan börja lyssna till sina styrkor och svagheter. Vill du utveckla din egen talteknik finns det åtskilliga böcker i ämnet, eller varför inte lyssna till mästaren Hans Villius. Han finns på YouTube, exempelvis i Svart på vitt.

Om du nu själv tänker skriva ett manus behöver du tänka igenom dispositionen. För släktforskning passar ofta en kronologisk berättelse, det vill säga sakerna händer i tidsordning. Kan du dessutom få slutet att anknyta till början ger det en extra knorr. Använd gärna

retoriska stilmedel som bildspråk, taltal eller omskrivningar som exempelvis "lämnade jordelivet" istället för avled.

Förutom det berättande ljudet kan upplevelsen förstärkas av bakgrundsljud. När jag samlade videoklipp passade jag även på att spela in olika ljud med kameran. I mitt fall var det olika järnvägs ljud som jag sen kunde lägga in i lämpliga passager. Att lägga in bakgrundsmusik förstärker också helhetsintrycket. Själv valde jag ganska enkel klassisk musik som är genomgående i hela filmen. En svårighet är emellertid att få rätt balans mellan musik och berättande. Det händer lätt att musiken överröstar berättandet eller tvärtom. Detta beror på att olika högtalare har olika ljudåtergivning. Själv testade jag ljudet på olika tv-apparater och datorer innan jag till sist bestämde mig för att undertrycka musiken lite extra, för att inte riskera att berättelsen skulle överröstas.

Hur lång ska en släktforskningsfilm vara? Det finns ingen regel, men den egna arbetsinsatsen kommer att bilda en naturlig gräns. Det tar tid att skriva, filma, redigera etc. Min egen film blev cirka åtta minuter och det känns också som en lagom tidslängd att visa för andra. Ju längre filmen blir, desto professionellare måste den vara för att fånga tittarna.

För att göra vissa stillbilder mer levande valde jag att göra kameraåkningar och zoomningar i dem. Det passar att göra sådana åkningar både i vanliga fotografier och scannade arkivhand-

lingar eller kartor. Åkfunktionen finns i de flesta videoredigeringsprogram, och är inte speciellt svår att hantera. I sin fulländning går denna teknik att se i Ingmar Bergmans film Karins ansikte, som delvis finns publicerad på YouTube. I denna film finns även exempel på hur man kan lyfta fram detaljer som ögon, smycken eller händer för att göra bilden ännu mer intressant.

Jag samlade små videoklipp från olika platser i modern miljö som jag sen gjorde om till svartvitt. När de läggs ihop med historiska bilder tänker man inte på att de är tagna i helt olika tidsepoker. Det är förstås viktigt att det inte kommer med föremål som bilar och annat som inte fanns förr.

Som nybörjare behöver man inte någon särskilt fin videokamera. Det är snarare viktigt att den är liten och lätt så att den är enkel att bära med sig. Överflöd av tekniska finesser är bara störande. För några år sedan dominerade dv-band. Nu verkar flashminnen ta överhanden. Oavsett lagringsteknik är det viktigt att ha tänkt igenom hur film ska föras över från kamera till dator. Vissa kameror kräver att datorn har Firewire-ingång för att kunna överföra i hög upplösning. Vidare ligger svagheten hos många kameror i ljudet snarare än i bilden. Vissa kameror fångar brus från kamerans autofokus eller inspelnings-systemet eller så har de problem att filtrera bort vindrus.

Videoredigeringsprogram har en storyboard där bild, bildtexter, berätt-

tande och musik ligger i parallella spår under redigeringen. Men till skillnad från ett program för stillbilder påverkar redigeringsprogrammet inte råmaterialet. Det ligger still. Programmet pekar bara ut var i råmaterialet olika ljud- och filmklipp ska börja och sluta. Fördelen med detta är att det inte behövs speciellt mycket datorkapacitet under själva redigeringen. Men när redigerandet är klart ska filmen renderas. Då plockas alla klippen ihop till en helhet som bildar en ny komplett fil. Renderingen kan ta tid om datorn är svag, men den kräver ingen passning så det går ju fint att ägna väntetiden åt släktforskning. Sen är det bara att bränna på cd, dvd eller ladda ner i mobiltelefonen.

Jag rekommenderar dig som vill prova att börja i liten skala och sen successivt avancera. Börja med att göra bildspel med ljud i Powerpoint eller OpenOffice. Detta kan sedan växa vidare i enklare filmprogram som Movie Maker. Tidsnog kan du använda proffsprogram som Adobe Premiere. Men börjar du med sistnämnda finns det risk att du fastnar i att lära dig programvaran och glömmer bort berättelsen, som faktiskt är den allra viktigaste delen. 🐻

- Bra att ha-verktyg:
- Windows Movie Maker (enkel filmredigering)
- Adobe Premiere (avancerad filmredigering)
- Audacity (ljudupptagning från digitala källor)
- Windows ljudinspelare (ljudupptagning från mikrofon)
- Videokamera
- Mikrofon med litet bordsstativ

Amerikabrev till Marbäck

Text och bild: Marie-Helene Kampf

SAMBAND MED EN FLYTT I JUNI 2013 FANN VI ett gammalt Amerika-brev.

En liten efterforskning gjordes för att få veta vem brevskrivaren Axel Gustafson var och vilken relation han kan ha haft till brevets mottagare.

Axel låter oss veta en hel del om sin familj och om de gemensamma bekanta från Marbäck som år 1908 bodde eller hade bott i hans närhet i Michigan.

Amerikabrevet är adresserat till: Herr Anders Petterson, Stora Hagen Graftsjöhult, Marbäck Aneby, Sweden, Europa. Tillskrivet med annan handstil och "tjockare" bläck: Frinnaryd, Aneby.

St. Joseph Mich. Jan 4 – 1908

Kära vänner Anders Petterson med Familj Guds Frid! En längre tid har nu flydt sen vi sist hörde ifrån Eder ville därför på detta sätt meddela os med eder för att få höra huru ni mår och möjligen några nyheter ifrån vår hemtract.

För vår del mår vi bra fastän åren börjar att ta oss fatt och följackligen krämpor besvärar ibland Farfar är tämligen så kry ännu men Farmors ålder är tämligen så hög nu bon är nu på sitt 82 år men änu har de skött landet som jag har och det riktigt bra ändå men farmningen rätt här är ju ej så halsbrytande som hemma ty vi reser ingenting annat än fruckt som vi troligen talat om förut skelv har jag följt bygnadsyrket nu i många år men ligger nu ine tillföjd af ett brutet ben som jag erhöi i fallet från stälningen där jag arbetade.

Broder August han bor i Benton Harbor annu varäst han har bra anstälning i en korgfabrik med god betalning han blef änkeman för 5 år sen men är nu gift för andra gången med en syster till Gustaf som var i Holma han var ifrån tarnäs i linderås socken en mycket snäll qvina han hade 5 barn skelf och nu en sedan. att båda Samuelsons äro döda torde ni länge sedan hafva hört samt Aaron Johnson eder företrädare i S. H.

Sist är änkan Gran död och begravnen Sörgd och saknad utaf sina barn och många vänner sina barn hade hon rundt omkring sig alla har det ganska bra med var sin Farm där i Paw Paw Lake en 25 mil längre i nor här ifrån. Ja så går det med våra väner å bekanta det sista vi höra af dem är att de äro hädan gångna å må vi blott vara redo då budskapet kommer så jör det ju mindre till saken för eller sednare äro vi blott som en mogen kärve som inbärgas i den himelska ladan så har ju döden förlorat sin udd må så vara med oss en och var då skola vi återse varandra på den andra stranden.

Väderleken har varit ganska mild i höst till för ett par vickor sedan. Sedan har vi haft kallare med stränga snöstormar.

Ja detta är nu i kortbet några drag här ifrån nu ville vi bedja Eder skrifva några rader tillbakas med många nyheter ifrån eder hur det är i Graftsjöhult å på torpen de förändringar som möjligen jordts sedan vi lemnade och för öfrigt ifrån Marbäckes socken men af synnerligt inträsse vore det att höra ifrån Eder våra kära vänner samt hvar Eder barn äro de äro väll stora å somliga gifta nu med eget bo. Ja så går det ju Det torde ursäcktas oss att våra tankar ofta ilar tillbaks dit där vi tillbringat så många år och delat juft och lett glädje och sorg tillsammans med Eder och nu helsa så kärt till alla våra vänner och bekanta men först och sist vare ni helsade från oss Farfar och Farmor Gustafssons jenom deras son Axel

*vår adräs är
A W Gustafson
St. Joseph Mich.
Box 224 RR 1*

Den stavning och meningsbyggnad som använts av avsändaren kan göra att brevet är svårt att läsa och förstå. Efter 30 år i USA är det förvånande att Axel inte använder fler svengelska ord och uttryck. I brevet skriver Axel "farmningen rätt

här" och "vi reser ingenting annat än fruckt", vilket kan låta förvirrande. Men "rätt här" blir right here och betyder just här i området, medan "vi reser" kommer av ordet raise som betyder bland annat uppföda, producera.

Fruktodling tycks fortfarande vara typiskt för Berrien county i sydvästra Michigan. En sida på internet tipsar om självplockning hos olika odlare av blåbär, druvor, jordgubbar, hallon, körsbär, persikor, aprikoser, nektariner, plommon, päron och äpplen. Att Axel kallar familjens fruktodling "ej så halsbrytande som hemma" låter oss förstå att odling, jord och klimat är helt annorlunda än det som de lämnat bakom sig i Marbäck, Småland.

Här nedan följer en närmare beskrivning av personerna i brevet. Aron Johansson med familj emigrerade först av dem – år 1880. Flera av de som nämns hade blivit baptister, det var nog en av orsakerna till emigrationen. De tycks ha stått varandra nära och flera av dem emigrerade tillsammans som grupp.

Anders Johan Petterson

Anders Johan Petterson var född 27 januari 1839 i Frinnaryd. Hans hustru hette Fredrika Lovisa, född 13 november 1841 i Säby. De gifte sig 22 november 1871. Anders, Fredrika och deras tre barn flyttade till torpet Stora Hagen i Graftsjöhult, Marbäck den 16 maj 1880. När Anders tog emot brevet från Amerika 1908 hade han varit änkeman i 1,5 år. Han bodde då inhyst hos sin son.

Företrädaren Aaron Johnson

Företrädaren på torpet Stora Hagen var Aron Johansson (i brevet med amerikansk stavning; Aaron Johnson). Aron var född 9 december 1841 i Marbäck,

Källor:

Husförhörlängder Marbäck

Utflyttningslängder Marbäck

Husförhörlängder Linderås

Utflyttningslängder Linderås

Emigranten populär

Census 1900 och 1910

hans hustru hette Eva Charlotta Gustafsdotter, född 22 augusti 1836 i Säby. De hade fått åtta barn varav ett hade dött.

Aron, Eva och sju barn i åldrarna 0–14 år lämnade Stora Hagen den 25 april 1880 för att emigrera till USA.

Arons syster Johanna Matilda var född 17 juni 1847 i Marbäck. Hon stannade kvar några år som piga på Stora Hagen. Flyttade sedan till modern, de blev baptister. Efter moderns död i januari 1887 emigrerade Johanna Mathilda den 2 maj 1887 till St Josef Mich samtidigt med personerna nedan.

Farfar, farmor, August och Axel

På torpet Lilla Hagen, Graftsjöhult, Marbäck bodde Gustaf Adolf Johansson, född 3 mars 1834 i Marbäck. Hans hustru hette Johanna Sofia Färdig, född 6 juni 1826 i Stora Åby. De gifte sig på nyårsafton 1858. De hade sönerna Johan August, född 26 mars 1859 i Linderås, och Axel Wilhelm, född 4 juni 1862 i Säby. Familjen kom till Lilla Hagen 1874, närmast från Torpa.

Sonen Johan August gifte sig med Augusta Matilda Rolf och de bodde i Amundetorp, också under Graftsjöhult. Augusta Matilda var född 25 april 1868 i Flisby.

Den 2 maj 1887 flyttade Gustaf Adolf med sin hustru, son och sonhustru ifrån Marbäck och emigrerade till USA. Den 6 maj lämnade båten Göteborg och deras destination var St Joseph.

Det är hittills okänt när Axel for till USA. Kanske åkte han över redan 1886?

I Census, folkräkningen, 1900 återfinns Axel i St Joseph township, Berrien County, Michigan med hustrun Minnie

och barnen Edith, Lawrence och Mabel. Även föräldrarna Gustaf och Johanna bodde i samma hushåll. Axel anges vara carpenter (snickare) medan fadern anges vara fruit grower (fruktodlare). På samma blad i Census står titeln fruit grower på flertalet män.

I Census 1910 finns inte modern med längre. Axel antyder ju i brevet 1908 att hon var klen. Johanna var 8 år äldre än sin make.

Änkan Gran

Anna Sofia Nilsdotter, gift Gran, var född 3 januari 1837 i Solberga. Maken hette Anders Peter (Pettersson) Gran och var född 23 juni 1837 i Marbäck. De gifte sig 15 november 1862. Han var soldat no 40 och dog 5 juli 1878 i lunginflammation på militärsjukhuset i Skillingaryd. Änkan och barnen bodde kvar i Knivarp norrgård i Marbäck.

Anna Sofias döttrar emigrerade före henne; Anna Vilhelmina, född 17 oktober 1867 i Frinnaryd, lämnade Marbäck den 10 mars 1888, och for med båten från Göteborg den 23 mars med destination St Joseph. Dottern Hilda Sofia, född 12 september 1870 i Marbäck, åkte från Marbäck den 2 mars 1890. Båten från Göteborg gick den 11 mars och hennes destination var Chicago.

Anna Sofia själv for till Amerika i sällskap med sonen Anders Emanuel född 22 november 1875 i Marbäck. Den 26 mars for de från Marbäck och den 2 april 1895 lämnade de Göteborgs hamn med destination Benton Harbor.

Samuelssons

Troligen avses Peter Samuelsson född 5 december 1821 i Marbäck, och hans

andra hustru Maria Kristina Karlsdotter född 28 september 1820 i Marbäck.

De flyttade från backstugan Källmo under Ähleklälla i Marbäck den 30 maj 1882, tillsammans med Peters son, bokhållaren Karl Johan Petersson, född 28 juni 1851. Båten lämnade Göteborg den 2 juni 1882 med destination Chicago.

Peter Samuelsson hade bott på ett torp under Holma mellan 1853 och 1866. Hans första hustru dog 1863. De fick 6 barn varav två dog som små.

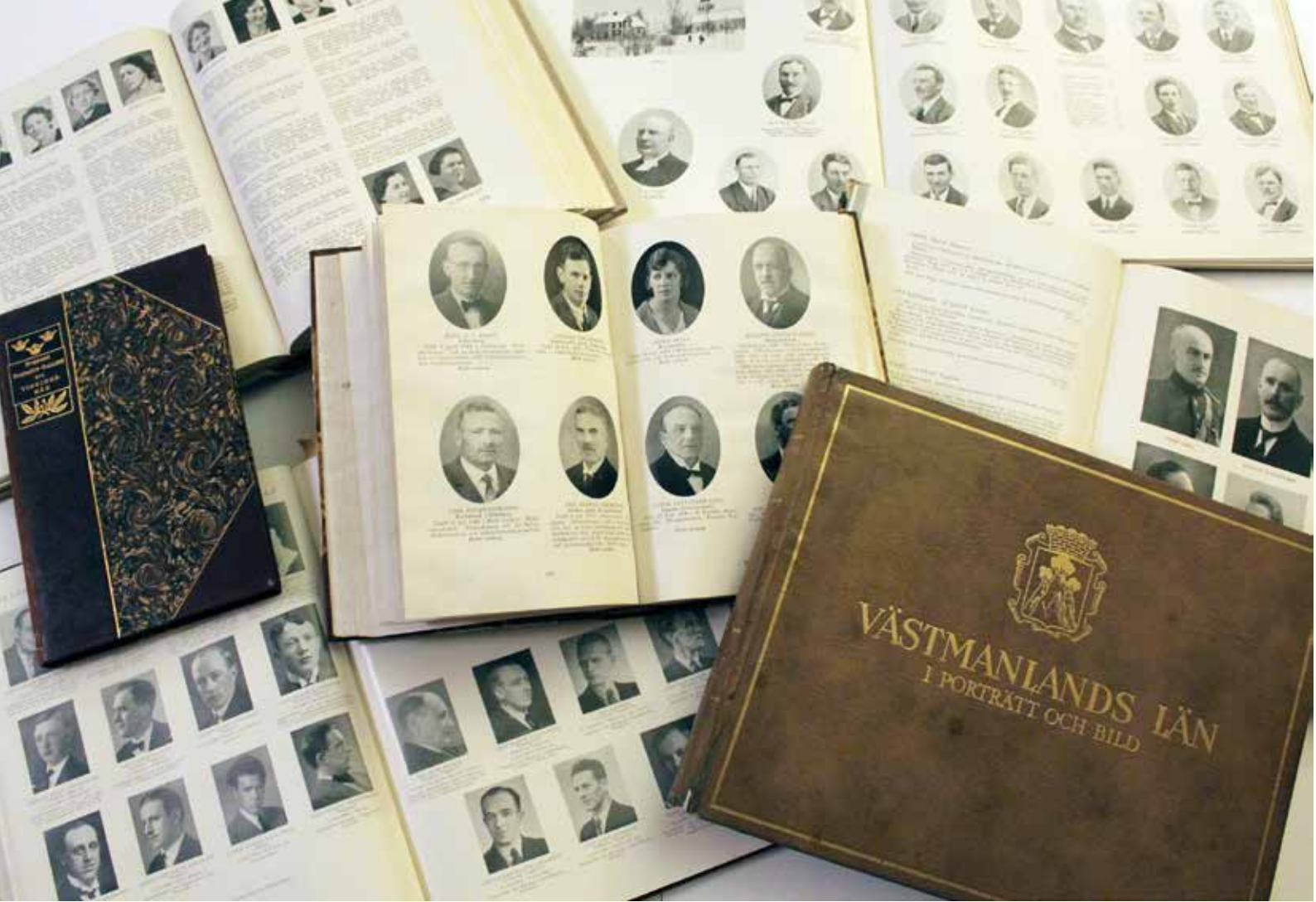
Gustafs syster

Axel skriver att hans bror August gifte om sig efter första hustruns död med "en syster till Gustaf som var i Holma han var ifrån tarnäs i linderås socken en mycket snäll qvina".

Gustaf Adolf Gustafsson föddes 22 februari 1854 i Linderås, hustrun Emma Kristina Fast var född 5 november 1853 i Linderås. De gifte sig 1877 och flyttade till Holma för att arrendera gården. De var baptister.

Utflyttningsboken i Marbäck anger att Gustaf flyttade 19 mars 1888 tillsammans med sin hustru och tre söner. Den 23 mars 1888 lämnade de Göteborgs hamn med destination St Joseph. De reste med samma båt som Anna Vilhelmina Gran.

Gustafs syster Ida Sofia bodde kvar i Tärenäs i Linderås och emigrerade med båt från Göteborg den 17 mars 1893. 🕯

Porträttgallerier

JONAS MAGNUSSON
jonas@cognatus.se

Fotograferingskonsten tog Sverige med storm under andra halvan av 1800-talet. Fototekniken utvecklades i snabb takt och därmed blev fotografering billigare och tillgängligheten ökade för allmänheten. Det var många som begav sig till stadens fotoateljéer för att bli förevigade, så pass många att antalet porträttfoton kan räknas i miljontal. Som en direkt följd av den fotografiska utvecklingen, men även på grund av tryckkonstens framsteg, uppstod intresset för att samla porträtterade människor i bokform, så kallade porträttgallerier.

PORTRÄTTGALLERIerna är en källa till information och bilder som släktforskaren i gemen kanske inte använder sig av och det har sin naturliga förklaring. För det första är det inte lätt att veta var man skall leta! Det är ganska svårt att gissa sig till vilka olika slags porträttgallerier som kan tänkas finnas. Sen måste man på något sätt hitta boken och kunna bläddra i den för att få reda på om den man söker finns med. Det är inte heller så enkelt eftersom det rör sig om böcker som inte alltid är så lätta att få tag på. Lite mer om hur man kan söka bland dessa böcker kommer mot slutet av denna artikel.

Vem fick vara med?

Vem fick då vara med i dessa samlingar av porträtt? När man tittar i de tidiga exemplen på porträttgallerier märker man att klassstillhörighet och kön till stor del avgjorde om man fick möjligheten eller äran att vara med. Detta berodde givetvis dels på att de ämbeten och yrkeskårer som porträtterades var besuttna av "finare" folk men även på grund av att vissa redaktörer valde att koncentrera sig på det klientelet. Till exempel uttrycker sig redaktören till boken 1881 års män (1922) så här i förordet om urvalet till sin bok:

"...personer, som vore födda 1881 och befunno sig i den ställning, att de kunde antagas intressera sig för och passa i ett porträttgalleri..."

Boken 1881 års män är på intet sätt en bok som redogör för folk som besitter någon speciell befattning och därmed är utav något högre uttalat intresse, utan en bok som redovisar autobiografier av män som är födda 1881. Men uppenbar-

ligen räckte det inte med att vara född rätt årtal, man skulle passa också.

I slutet av 1920-talet kan man se att det sker en viss ändring när det gäller urvalet av porträtterade personer och det blir mycket vanligare med personer i lägre samhällsklasser. Dock medverkar marginellt fler kvinnor, utom i speciella böcker dedikerade åt kvinnor eller kvinnodominerade yrken.

Insamlandet av uppgifter

Konceptet var i många fall det att redaktören kontaktade ett antal personer med en gemensam nämnare, såsom yrke, födelseår, geografisk tillvaro eller liknande, och framförde frågan om de ville medverka i boken. Brukligt var att man då förband sig att köpa boken då den var färdig, något som medfört att många av dessa böcker har en beställares namn tryckt på något av försättsbladen, så kallade bibliofilutgåvor. Det förekom även verk där man försökte skapa ett så komplett underlag som möjligt genom idogt insamlande av uppgifter och utan ovan nämnda förpliktelse.

Arbetet med att samla in uppgifter var tidsödande och arbetet tog ofta flera år att utföra. I förordet till boken 1881 års män skönjer man en viss frustration från redaktörens sida när det gäller slarviga och blygsamma människor:

"Ett ganska drygt och mycket tidsödande arbete har visserligen sedermera krävts för att införskaffa erforderliga biografiska uppgifter jämte porträtt från de närmare tusen personer, som porträttgalleriet omfattar, sådant det nu föreligger. Men även om mången gång mer än en påminnelse varit av nöden – i många fall ha både tre, fyra och fler blivit gjorda, innan resultat ernåtts – så ha i alla fall i stort sett porträtt och biografiska sänts in nästan över-

raskande villigt och välvilligt. Missljud ha nästan inte alls förekommit. De enda, som egentligen i en del fall vållat en smula besvär, ha varit de av en utpräglad blygsam läggning, och i den vidlyftiga korrespondens, som utgivaren haft nöjet föra med männen av 1881, möter man ej sällan uttryck, som tyda på att vederbörande inte anse sig ha uträttat något i livet, i varje fall intet, som berättigar till ett bugfästande i en minnesbok."

Lite senare står det även att läsa:

"Svårhanterligast ha nog de varit, som lida av motvilja mot att 'sitta hos fotografen'. Det är också dessa, som bära skulden för att arbetet först nu har kunnat lämna pressen."

Redaktören nämner även att några få tackat nej och han tar upp en motivering han erhållit som lyder, att personen i fråga har "en motvilja mot det här i landet florerande biograferandet och porträtterandet av privatpersoner i tid och otid". Så det är tydligt att det förekom mycket porträtterande under denna period.

Vad får man veta

Till porträtten i dessa gallerier bifogas några rader information om personen ifråga, oftast då nedtecknad av denne själv enligt ett formulär utskickat av redaktören. I regel finns alltid födelsedatum och plats med i texten, sen kan det variera hur mycket mer information där är, såsom *maka/make* och ibland föräldrar, utbildning, yrken, befattningar med mera.

Informationen präglas givetvis av vilken inriktning porträttgalleriet har. Rör det sig om en yrkesrelaterad bok förekommer det information som rör yrkeslivet och är det till exempel en bok om utövare av en särskild sport är fokus på meriter och rekord.

Som genealogisk informationskälla har böckerna sällan någon särdeles

→ framstående funktion att fylla, men de är kanske ibland den enda vägen att gå om man är intresserad av att få tag på ett foto av en avlägsen och bortgången släkting!

För egen del har fynden i porträttgallerier varit ganska skralliga, men det beror nog till stor del på att jag ännu inte fått tag på rätt böcker. Jag känner till ett par volymer som jag misstänker kan innehålla personer i min släkt.

Jag har dock inte blivit helt lottlös. För inte så länge sedan inhandlade jag boken Sveriges idrottsfolk IV, Blekinge, Halland, Småland och Öland (1947) för 20 kr på en loppis. Som jag misstänkte fanns min farfar med i boken då han var en ganska kapabel medeldistanslöpare när det begav sig. Bilder på min farfar, som gick bort 2007, har jag givetvis sedan tidigare men det som gladdde mig var att jag kunde läsa mig till vad han hade presterat idrottsligt i form av personliga rekord på diverse distanser, något som jag varit nyfiken på en längre tid då jag är sportintresserad och gillar friidrott.

Exempel på porträttgallerier

Det är en omöjlig uppgift att redovisa alla förekommande porträttgallerier, dels för att de är så många och dels för att det är svårt att finna dem, så jag presenterar här ett urval av dem jag har stött på.

Det verk som kom att inleda populariseringen av porträttgalleriet som fenomen var utan tvekan Svenskt Porträttgalleri, som gavs ut mellan åren 1895 och 1913, med Albin Hildebrand som huvudredaktör och på initiativ av bokförläggaren Hasse W. Tullberg. Projektet presenterades som ett bokverk: *"om män och kvinnor, hvilka under närvarande tid verka på det svenska samhällslifvets alla*

viktigare områden och som den stora allmänheten på grund af denna deras verksamhet bar intresse att lära känna".

Den första delen som gavs ut 1895 innehöll en porträttering av Kungahuset. Därefter följde böcker (25 avdelningar och ett generalregister, fördelade över 48 häften) som avhandlade de flesta statliga ämbetena, riksdagsledamöter, militärer, präster, läkare, lärare, författare m.m.

En yrkeskår som var tidig även med porträttgallerier var de svenska typograferna (de var först i Sverige att organisera sig fackligt) som utkom med Porträttgalleri för Sveriges typografer åren 1898 och 1900.

En annan tidig aktör som också kan nämnas i sammanhanget är veckotidningen *Hvar 8 dag* (1899–1933) som i varje nummer hade en eller ett par sidor innehållande ett porträttgalleri med avlidna och jubilarer.

Andra tidiga exempel där porträtt leddes sig in i matriklar var student- och nationsmatriklar såsom Blekingska Nationen 1900–1908 och Lunds Nation 1908–1914.

Under 1920-talet och därkring gav Wald. Zachrissons Boktryckeri AB (Wezäta) i Göteborg ut ett antal porträttgallerier, någonstans mellan tjugo och trettio stycken, företrädesvis samlade per län men även ett flertal yrkesrelaterade sådana. En av titlarna är Dalarna i porträtt och bild 1925 med en H. A. Ericsson som redaktör, en bok med fokus på ledande personer inom länet. I redaktionen ingick även köpmannen Johan Olsson som organisatör och denne Johan Olsson gav därefter mellan åren 1929 och 1939 ut ytterligare sex stycken böcker på samma tema för Väst-

manlands, Östergötlands, Stockholms, Uppsala, Örebro och Västerbottens län.

Skånetryckeriets förlag

Ett förlag som tidigt specialiserade sig på porträttgallerier var Skånetryckeriets förlag i Malmö (1924–1950). Eldsjälen på detta förlag var hovboktryckaren Ernst Witus Nordvall. Förlagets utgivning består bland annat av tio band innehållande Folkskolans lärarekår fördelade över landets stift och utgivna mellan åren 1925 och 1937.

Förlagets praktverk är dock utan tvekan de sjutton banden i serien med porträttgallerier från olika län, som t.ex. det inledande *Porträttgalleri från Malmöhus län (1930)* och det avslutande *Porträttgalleri från Halland (1939)*. Sammantaget rör det sig om ungefär 14 000 sidor och uppskattningsvis omkring 50 000 porträtterade personer.

Från 1950 och framåt utkom ett tjugotal omfattande porträttgallerier över studenter vid lika många lärosäten, från början av 1900-talet och fram till utgivandet. Alla dessa böcker (utom en) utkom på Sveriges studenters förlag i Stockholm (som även det hade koppling till Skånetryckeriet) med Bengt G. Söderberg som huvudredaktör.

Yrken

En annan vanlig avgränsning för porträttgallerier var yrkesutövandet. Det finns omfattande och i stort sett kompletta porträttgallerier för många prestigefyllda yrken såsom till exempel läkare, apotekare och advokater. Men det finns även publicerade porträttgallerier som förvånar, och som man som släkttforskare utan kunskapen om deras existens omöjligt kan gissa sig till att

de finns. Vad sägs om titlarna Sveriges servitriser (1942) och Sveriges vaktmästare (1946)?

Några andra exempel på porträttgallerier rörande yrken som jag har stött på, utöver tidigare nämnda, är bland annat Sveriges lokomotivmäns porträttgalleri (1903-1907), Svenskt Telegrafgalleri (1911), Restauratörer i Sverige (1914), Svenska Jägmästare (1928), Stockholms Borgerskap (1929), Porträttmatrikel över Sveriges stadsfiskaler (1933), Stationsföreståndarnas porträttgalleri (1933), Svenska kronojägare och kronoskogvaktare (1933 och 1935), Porträttmatrikel över Tobaksmonopolets tjänstemän (1935 och 1940), Porträttgalleri över hantverkare i Stockholm med omnejd: konst och hantverk (1937), Porträttgalleri: affärs- och industriidkare i Stockholm med omnejd (1938), Svenskt biograf- och filmfolk i ord och bild (1940) och Svenskt skradder i ord och bild (1943).

Böckerna i serien Svensk Yrkeskvinna (1950-1958) består av biografidelar med yrkesutövande kvinnor i allmänhet men även en volym med underrubriken kvinnliga damfrisörer.

Andra stora områden inom denna kategori är politiker och de som jobbat inom Svenska kyrkan. För politikerna finns det porträttgallerier för dem som jobbar på riks- såväl som på kommunal nivå, ett exempel är boken Sveriges Styresmän (1937). För kyrkans folk finns ett omfattande verk, Sveriges stift i ord och bild (1946-1954), med porträttgallerier för alla Sveriges stift.

Föreningar & sammanslutningar

Det producerades porträttgallerier för många andra grupperingar inom till ex-

empel nykterhetsrörelsen, arbetarrörelsen, fackföreningsrörelsen, kvinnorrörelsen och frikyrkorna.

Några titlar på porträttgallerier inom området är bland annat Svenska folkrörelser del 1, 2, 3 och 5 (del 4 finns ej) som gavs ut 1936-1939 på Lindfors förlag, Svenskt Föreningslexikon som kom ut under 50-talet i ett antal delar på Nybloms förlag och Jordfolket (1954-1955) som, vad det verkar, kom ut i tre volymer.

Böcker på temat sport och idrott finns det ganska många av. Ett omfattande verk som visar det enorma intresset för skytte under första halvan av förra århundradet är Svenska Skyttar (1939-1945) i nio volymer om totalt cirka 8500 sidor och uppskattningsvis fler än 30 000 porträtt.

Andra generella idrottsböcker är Svenskt idrottsfolk (1946-1948) fem volymer och Sveriges idrottsfolk som gavs ut under 1940-talet, men det är för mig oklart hur många band det senare verket omfattar. Sen finns det porträttgallerier för flera olika enskilda idrotter såsom tre volymer Svensk Skidsport (1945-1946).

Årsföreningarna

En annan företeelse som blev populär under 1800-talet var de så kallade årsföreningarna som skapades nya år efter år, och namngavs efter medlemmarnas födelseår, som till exempel 1896 års män. Den första av dessa årsföreningar för män grundades redan 1866 (1816 års män) och föreningens huvudsyfte var att fungera som ett socialt nätverk. Till en början konstituerades inte de nya föreningarna i så hög grad men från och med årskullen 1848 finns det föreningar för i

stort sett alla år. Föreningarna är oftast ömsom nationella eller Stockholmsbase- rade och i några fall från Göteborg och Skåne.

En del av dessa förenings verksamhet bestod av att skapa jubileumsböcker med medlemmarna porträtterade. Det finns därför ett antal utgåvor av böcker på temat "... års män i ord och bild" och andra liknande benämningar, men det är inte lätt att veta exakt vilka som är porträttgallerier i ordets rätta bemärkelse, det rör sig om minst ett tjugotal, troligtvis fler därtill.

De årsföreningar som har flest medlemmar är de från mitten av 1890-talet och 10-15 år framåt, som exempel kan nämnas 1896 års män i ord och bild (1946) som innehåller drygt 5 000 porträtterade personer.

Föreningsbildandet, och även porträtterandet, fortsätter ännu idag, men i betydligt mindre skala.

Hur söker man

Hur hittar man då dessa böcker innehållande porträttgallerier? Det finns inget enkelt svar på den frågan, men eftersom det handlar om böcker är Kungliga Bibliotekets (KB) sökfunktion LIBRIS en bra plats att börja på. Här kan man använda passande söktermer för att leta i KB:s databas, men man kan även bläddra ämnesvis enligt klassifikationsstrukturen kssb som används av Sveriges bibliotek. För en släktforskare finns mycket läsvärt under ämnet L - Biografi med genealogi.

Många av böckerna nämnda här ovan finns säkert under Lm-c, vilket är en kategori som innehåller ca 3500 titlar med begränsningen Biografi med genealogi > Biografiska uppslagsverk > Särskilda

På Nomago, www.cognatus.se/nomago.php, kan du söka bland 100 000 referenser till olika porträttgallerier.

länder och områden > Sverige. Men klassificering av böcker är inte en enkel uppgift och därför kan samma bok vara klassificerad på många olika sätt. Man får leta sig fram helt enkelt!

Tycker man det är komplicerat är mitt råd att vända sig till närmaste lokala bibliotek där man kan få professionell hjälp. Dessutom kan man ofta, mot en liten ersättning, låna böckerna genom fjärrlån från andra bibliotek om det man söker inte finns där man befinner sig.

Digitaliserade böcker

Det finns ett flertal porträttgallerier fritt tillgängliga på Internet och det fylls på med fler och fler så sakteliga. Stora delar av Svenskt Porträttgalleri har länge funnits tillgängligt på Internet Archive men med bristande bildkvalitet. Glädjande nog har Projekt Runeberg i år färdigställt en ny inskanning av hela bokserien som nu finns tillgänglig.

Projekt Runeberg har även digitaliserat dessa porträttgallerier:

- Porträttgalleri från Småland (1932)
- Porträttgalleri från Skaraborgs län (1933)
- Porträttgalleri från Östergötland (1937)
- Porträttgalleri från Närke (1939)
- Älvsborgs läns porträttgalleri (1932)

- Göteborgs och Bohus läns porträttgalleri (1935)
- Östergötlands läns landsting 1863-1962 : porträttgalleri (1962)
- Publicistklubbens porträttmatrikel (1936)

Nomago

Ett annat sätt att söka efter personer i denna flora av böcker är att använda sig av en sökfunktion jag skapade för snart två år sedan, en webbaserad databas jag valt att kalla Nomago. Orden Nomine och Imago är namn respektive bild på latin, därav namnet.

Anledningen till att jag började skapa nämnda databas var att jag under sommaren 2011 gick på en del loppisar och hittade några billiga böcker med porträttgallerier som jag inhandlade. Sen blev det några till och några till. Efter ett tag när samlingen växt till ett tiotal tänkte jag att det vore praktiskt om man kunde skapa en sökfunktion för att kunna leta i dessa böcker. Att skanna hela böcker och lägga ut på nätet var ett för stort jobb och det finns andra aktörer som gör sådant mycket bättre, så det alternativet ratade jag med en gång. Att mata in personer en och en är också ett oerhört tidsödande arbete så det var inte aktuellt det heller. I stället fokuse-

rade jag på de böcker som innehöll ett sammanfattande personregister. Genom att skanna dessa personregister, därefter automatiskt läsa in texten med hjälp av OCR (Optical Character Reading) och sen tvätta och strukturera den erhållna texten kan man efter lite träning föra in data från en bok på några timmar. Nackdelen är givetvis att alla porträttgallerier inte har register, men hellre att man kan söka bland en del av böckerna än inga alls.

Nomago innehåller inga bilder i sig, men däremot fler än 100 000 referenser till böcker där bilder finns. Till dags dato finns ett åttiotal böcker registrerade i databasen där insamlandet har haft god hjälp av det lokala biblioteket som ordnat med fjärrlån i parti och minut. Det finns flera böcker som står på tur att inkorporeras i databasen men arbetet har legat på is ett tag då andra projekt har prioriterats, men är det någon som tycker detta är intressant och skulle vilja engagera sig i och hjälpa till med utvecklandet av databasen är jag bara tacksam. Annars rekommenderar jag givetvis ett besök på sidan för att ägna en stund åt att leta uppgifter, vem vet vilket porträttgalleri dina förfäder har räkat hamna i? 🐿

Medlemsbeställningar

Medlemmar kan beställa från Dis på vår hemsida www.dis.se > Butik eller genom att ringa Dis kansli på telefon 013-149043. Betala i förskott till Dis plusgirokonto 14033-5 eller bankgiro 5009-6742. Ange alltid medlemsnummer och vilken vara det gäller. Porto ingår i priserna om annat ej anges. Ring Dis kansli vid frågor!

Disgen

- Disgen 8.2d 750 kr
- Uppgradering 350 kr
(uppgradering från Disgen version 8.1 eller äldre)

Vill man köpa en uppgradering för 350 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap får man köpa en 8.2d för 750 kr för att uppgradera sig.

cd/dvd-skivor

- Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970, 1980 och 1990.
- Sveriges dödbok (1901-2009)
- Begravda i Sverige, version 2
- Rotemannen

Pris: 500 kr per cd/dvd-skiva. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

- Svenska ortnamn
- Pris: 200 kr per cd/dvd-skiva. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

- Generalstabskarta syd
- Generalstabskarta nord
- Häradsekonomisk karta

Pris: 250 kr per dvd-skiva, porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Paketpris: De tre dvd-skivorna för 650 kr, inkl. porto.

Släktforskarförbundets handböcker

1. Emigrantforskning
(Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)
2. Fader okänd
(Elisabeth Reuterswärd)
3. Kartforskning
(Karl-Ingvar Ångström & Björn Johansson)
4. Soldatforsa!
(Lars Ericson Wolke)
5. Smedforsa!
(Ulf Berggren)

Pris: 200 kr per del 1-3, 230 kr för del 4, 220 kr för del 5, porto tillkommer med 50 kr oavsett antal handböcker.

Paketpris: del 1-4 (ej del 5) för 830 kr, inkl. porto.

Äldre nr av Diskulogen

- 1 mån av tillgång 20 kr/nr

Dis-pin

Dis-pin emalj/gulmetall 25 kr

Register till vigsellängder

Se Dis hemsida.

Kurt Wikholm i Gävle slutar som Disgen-fadder, tack för dina insatser.

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och mejl. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

1. att ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (mejlet)
2. att följa fadderns råd på egen risk
3. att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Avlidna Dis-medlemmar

121	Synnöve Molander, Lerum
700	Egil Torp, Lidingö
1139	Ulf Dolling, Linköping
3028	Kerstin Risberg, Stockholm
4684	Jan Tellgren, Bålsta
4881	Olle Meltzer, Tungelsta
8208	Stig Larsson, Ronneby
9974	Edgar Edvardsen, Östersund
10234	Per Åkerlund, Uppsala
11286	Hans Gerlöv, Sollentuna
11646	Börje Kärlin, Göteborg
15535	Per Inge Johansson, Stockholm
17987	Sam Eklund, Hofors
20600	Kerstin Pålsson, Lund
23611	Gunnel Isacson, Kungsängen
34331	Lars Westerlind, Lidingö
37182	Sten Ljungaeus, Linköping
38589	Rolf Lindqvist, Mölndal
38952	Inger Molinder, Stavsjö
42586	Bengt Nicklasson, Helsingborg
43464	Jan Ahlén, Kalmar
45179	Vanja Sundberg, Huddinge
46601	Stig Bergström, Norrtälje

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som *inte* står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Disgen/pc Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Rolf Ahlinder	Handen	0739-127288	rolf.ahlinder@dis-ost.se
Staffan Bodén	Tullinge	08-7788733	(hampus3249@gmail.com)
Stig Geber	Uttran	08-53030734	stig.geber@telia.com
Håkan René	Vällingby	08-57974560dag	(hakan.rene@gmail.com)
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	08-54061136	cg@milstolpen.org
Torgny Larsson	Malmö	(040-510766)	t.larsson@tele2.se
Bengt Kjällström	Lund	(070-2703944)	bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	040-400233	anders@dis-syd.se
Jan Nilsson	Staffanstorps	046-255788kv	(fotojanne@bredband.net)
Caj Nilsson	Svalöv		caj.nilsson@tele2.se
Rune Jönsson	Kristianstad	044-245217	(runejonnsson@telia.com)
Arne Sörlöv	Tving	0455-70304	(arne@sorlov.com)
Jan Jutefors	Rockneby	0480-66565	070-5657640
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv	ch_claeson@hotmail.com
Jan-Åke Thorsell	V Frölunda	031-291155	(jama.thorsell@spray.se)
Kent Lundvall	Uddevalle	0522-74740	0730-970223
Karl-Erik Lerbro	Kinna	0320-13235	(karl-e.Lerbro@telia.com)
Hans Nyman	Sjömarken	033-254075	hansnyman@telia.com
Kristina Andersson	Lidköping	(0510-27093kv)	foreningar.kristina@gmail.com
Robert Mallander	Taberg	(036-308148kv)	robert@mallander.se
Börje Jönsson	Eksjö	0381-10840	(b_json@hotmail.com)
Karl-Edvard Thorén	Linköping	013-101151	0708-594629 karlet@comhem.se
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066	(totta.stahl@gmail.com)
Elisabeth Molin	Havdhem	0498-481377	(elisabeth@imolin.se)
Stig Svensson	Flen	0157-70138	(runeby@telia.com)
Gunnar Jonsson	Säffle	(0533-10559)	dis707@kilagenealogen.se
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587	b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	(019-183830kv)	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0706-416579
Tony Rödin	Bollnäs	(070-3506304)	tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	063-44666	(bodil.orremo@bredband.net)
Arne Bixo	Fränsta	0691-30502	(arne.bixo.dis@telia.com)
Joacim Söderström	Sundsvall	060-155030	(joacim.h.soderstrom@gmail.com)
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	(orjan@bakskuru.se)
Peter Johansson	Örnsköldsvik	0660-375567	(peter.johansson-oer@telia.com)
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	0660-372109kv	(lennart@hsn.nu)
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	(laila.tuva@telia.com)

Disgen/pc Danmark

Georg Agerby Bröndby +45-43965337 g.agerby@jubii.dk

Disgen/pc Finland

Max Forsén Nämptäs +358-405857158 kv (mforsen@tawi.fi)

Henrik Mangs Vasa +358-500268361 kv henrik.mangs@netikka.fi

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre Halden +47-69176169 keh-dis@online.no

Alf Christophersen Songe +47-94353793 alf.christophersen@medisin.uio.no

Disgen/Linux

Roy Johansson	Götene	0511-58020	roykleva@gotanet.com
Peter Landgren	Brunskog	0570-53021	peter.talken@telia.com

Disgen/Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630	kerstin.bjernevik@bredband.net
Kerstin Olsson	Eslöv	0413-15697	kerstin@dis-syd.se
Sven Olby	Västerås	021-20494	sven.olby@telia.com

Reunion/Mac

Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002	helge@dis-syd.se
Sven Lövfors	Axvall	0511-62025	sven@lovfors.se
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188	macnilla@telia.com
Micael Olsson	Åre		micael.olsson@itare.se
Kerstin Farm	Matfors	0701-770111	kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205	jagelli@hotmail.se
Torgny Larsson	Malmö	(040-510766)	t.larsson@tele2.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0704-407436	lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv	kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedehag	Bollebygd	(033-288388kv)	petared@gmail.com
Daniel von Schantz	Falun		daniel.von-schantz@edu.borlange.se
Bo Svartholm	Frösön	063-44286	bo.svartholm@snf.se

Holger

Sven-Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)	sven.olof.akerlund@gmail.com
--------------------	----------	---------------	------------------------------

Disbytt-ombud (Sverige)

Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314	carl-olof.sahlin@telia.com
Christer Thörn	Perstorp	0709-967687	disbytt@dis-syd.se
Donald Freij	Värnamo	(0370-650793)	donald@freij.se
Lena Zariqi Henriksson	Lessebo	0702-444115	leza@bredband.net
Charlotte Börjesson	V Frölunda	031-478093	charlotte.borjesson@telia.com
Hans Vappula	Landvetter	031-945132	hans.vappula@gmail.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126	hakan@asmundsson.nu
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283	rolferiksson@brevet.se
Kerstin Malm	Örebro	019-260585	kegubi60@gmail.com
Boine Nurmi	Västerås	021-417344	boine.r@nurmi.nu
Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524	bernth.lindfors@telia.com

Disbytt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966	gunnar.bergstedt@gfh.se
------------------	-----------	-----------	-------------------------

Dis Arkiv

c/o Jan Nilsson, Lagerlöfs väg 14, 24235 Staffanstorp	046-255788kv	dis_arkiv@dis.se
---	--------------	------------------

Ordförande

Daniel Berglund,
Hängestensvägen 38, 421 67 Västra Frölunda,
031-443 143,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg,
Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek
Norra Notåsa, 573 73 Sunhultsbrunn,
0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Marianne Strömberg,
Sleipnervägen 13 2tr, 136 42 Handen,
08-777 66 82,
marianne.stromberg@bredband.net

Övriga ledamöter

Staffan Knös
Gångbrogatan 2, 372 37 Ronneby,
070-595 1338,
1338-sek@telia.com

Josefine Nilson

Brunstorp svägen 26 A, 561 36 Huskvarna,
036-145450,
josefine-nilson@swipnet.se

Charlotte Börjesson

Tenorgatan 8, 42138 Västra Frölunda,
031-478093,
charlotte.borjesson@telia.com

Björn Ljunggren

Strandrågsvägen 7, 59054 Sturefors,
013-52577,
bjornljunggren@swipnet.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 47 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@kleve.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härmösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Erik Thorsell

Storgatan 33 A, 88130 Sollefteå,
0620-58313,
erik.thorsell@telia.com

Valberedning

Sammanställande: **Sture Bjelkåker,**
013-150902, sture.bjelkaker@comhem.se

Dis-Nord

c/o Linder, Burliden 7,
937 92 Burträsk, 070-2294804
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Anna Linder

Medlemsträff i Umeå

Lördagen den 17 august samlades ett tjugotal medlemmar i Umeå. Mötet inleddes med att Olle Eriksson, utbildningsansvarig, informerade om planerade utbildningar närmaste tiden, samt om styrelsens ambitioner att hålla medlemsträffar på olika orter runt om i regionen.

Grundkurser i Disgen kommer att genomföras i Nordmaling och Umeå och möjligen på fler orter. Vidare planeras en fördjupningskurs i karthantering med Björn Johansson i januari 2014. Det finns också intresse för fortsättningskurser på grundkurs och fördjupningskurs i avancerade utskrifter liksom att det finns önskemål att lära mer om redigering av kartor, bilder, ljud och video för infogning i Disgen.

Tommy Jakobsson, Disgen-fadder, visade exempel på karthantering och svarade på frågor som ställdes av deltagarna.

Staffan Lundmark från DAUM berättade om DAUM:s verksamhet. Umeå är en av fem orter i Sverige där "Institutet för språk och folkminnen", ISOF, finns. Det gamla namnet är SOFI, vilket fortfarande finns kvar i webbadressen: www.sofi.se/daum. Avdelningen i Umeå heter DAUM, vilket står för "Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Umeå". Samlingarna innehåller också gamla upptagningar på samiska och mienkieli.

Vi fick höra exempel på gamla ljudupptagningar på olika typer av media (lackskivor, inspelningstråd och rullband) som digitaliserats. Vi tittade också på kortregistret med gamla ortnamn, varav vissa innehöll text med dialektstavning.

Tyvärr finns planer på att avveckla DAUM och flytta samlingarna till Uppsala, vilket avsevärt skulle försvåra insamling av material i det 120 mil stora området, samt den forskning som bedrivs i regionen.

För intresserade går det att kontakta DAUM i Umeå och få hjälp och även kunna köpa kopior på vissa inspelningar.

ÅSA SEHLSTEDT

Dis-Mitt

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Årsmötet 2012 gav i uppdrag till styrelsen att göra en översyn av Dis-Mitt:s stadgar. En grupp har arbetat med detta men arbetet är inte avslutat så något förslag kunde inte föreläggas årsmötet 2013. Som ett led i detta arbete har styrelsen tagit fram ett föreningsbrev som tillsänts medlemmarna i Hälsingland och Gästrikland under augusti månad för att försöka få en uppfattning om hur medlemmarna i de två landskapen vill att föreningsarbetet skall bedrivas. Hittills har få synpunkter kommit in så därför uppmanar vi nu er medlemmar att fler svarar på brevet så att beslutsunderlaget blir större. Styrelsen räknar med att ett föreningsmöte angående förändringar av stadgarna kan hållas under januari 2014 och om stadgeförslaget då antas så kan de fastställas vid ordinarie årsmöte 2014.

Målsättningen är också att bredda verksamheten i föreningens geografiska verksamhetsområde och planeringen av arrangemang för hösten har skett med hänsyn till detta varvid samarbeten planeras med släktforskarföreningar och även andra föreningar för att försöka komma ut till platser som normalt inte får den här typen av arrangemang. Förhoppningen är att när ni läser detta så finns höstprogrammet på vår hemsida.

Beträffande kursverksamheten så vill styrelsen avakta den kursenkät som är på väg att sändas ut till er medlemmar för att se om vi kan få svar på vilka kurser som önskas. Förhoppningen är att svarsfrekvensen skall bli i det närmaste 100 %, men för att nå den siffran är vi medvetna om att personlig kontakt krävs med en hel del av er medlemmar. Efter utvärderingen av enkäten, som beräknas vara klar under det här året, kommer kursinbjudningar att skickas ut till i första hand medlemmar i Dis, men det är även tänkbart att vi den vägen försöker värva nya medlemmar.

ROLF LUSTH

Dis-Bergslagen

Ekevägen 2 B, 722 18 Västerås,
021-14 33 61
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: Brage Lundström

Släktforskarlagarna 2013

Vid Släktforskarlagarna 24-25 augusti deltog Dis-Bergslagen med en bemanad monter. Till denna hade vi tryckt 100 exemplar av vår nya "Fortsättningskurs i DG 8". Alldeles innan avslutningen, kl. 16.00 på söndagseftermiddagen, blev det "dragkamp" om det sista exemplaret. Vi kommer därför att trycka en ny upplaga som förhoppningsvis skall vara möjlig att leverera till intresserade så snart som möjligt. Intresserade av beställning kan se vår hemsida www.dis-bergslagen.se där vi anger pris samt frakt och betalning.

Under mässan var vår monter välbesökt och författarna till kursboken, Gun Utterström och Göran Thomasson, hade fullt upp att beskriva innehållet i denna samt notera andra önskemål. De biträdde på ett förträffligt sätt av Elsmarie Strömberg och vår kassör Gerd Svensson, som för övrigt ombesörjer leveranser av böcker efter betalning till vårt konto.

I monter såldes vi även några andra skrifter som "Hytter och Hamrar i Bergslagen" samt "Hytter och Hamrar i Svartån" liksom en beskrivning av hur man kan göra en "Släktbok".

Under hösten kommer vi att fortsätta med "Öppet Hus" i Västerås, onsdagar udda veckor från den 25 september och ytterligare 5 gånger. Tematräffar äger rum på ett antal orter vilket kommer att meddelas på vår hemsida och i vissa fall genom mailutskick.

Utöver vår hemsida www.dis-bergslagen.se där vi har ett stort antal handledningar bidrar vi med material om Bergslagen i "Bergslagsrötter" www.genealogi.se/bergslagen.

Gunnar Andersson, som är webbansvarig för Bergslagsrötter, efterlyser ständigt material om intressanta ämnen gällande Bergslagen. Undertecknads anförande i Köping om "Kändisar med anfäder utmed Hedströmmen" kommer att läggas in. Efter medgivande av Liza Marklund (en av kändisarna) kommer en del av hennes släktbok att läggas in. I varje fall 80-talet sidor med foton, kartor och anfäder i boxar från DG 8, som utgör "populärdelen" av släktboken. Antavlan i tabellform, på över 300 sidor, kanske inte kommer med. (Det ryktas att en annan av kändisarna - Maud Adams - kommer att gestaltas i "Vem tror du att du är" under kommande säsong).

BRAGE LUNDSTRÖM

Dis-Öst

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna, 08-7511630,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Ordf: Carl-Olof Sahlin

Dis-Öst i Köping

Dis-Öst har deltagit med en egen monter på Släktforskarlagarna sedan år 2000 i Linköping. Vårt motiv för att delta är att vi är en av Sveriges största släktforskarföreningar och som sådan är det närmast en självklarhet att delta. En annan sak är att Släktforskarlagarna är ett bra tillfälle att visa upp sig på. Den här gången var det också ganska nära Stockholm, bara 15 mil. Mindre än två timmars bilfärd och därför lagom för en dagsutflykt.

Vi har de senaste åren hört sammat Släktforskarlagarnas tema, men så inte i år. Vi kom igång för sent för att jobba med temat som vi brukar. Vi har i stället valt att lyfta fram vår utbildningsverksamhet. Det är inte bara i Disgen som vi har kurser, utan även i Min Släkt och Gramps. Dessutom en preparandkurs som i huvudsak behandlar Utforskaren samt en kurs i bildbehandling.

Vi har konstaterat att det är många, för att inte säga alla, program för släktforskning som har samma hantering av data. Det är också viktigt att uppgifterna matas in på ett konsekvent sätt för att det ska bli bra i slutändan. Det gäller inte minst Disbyt. Tröskeln för att komma igång med ett datorprogram för släktforskning har högst varierande höjd. Därför försöker vi att med olika metoder få våra kursdeltagare att förstå programmets olika delar och fundament. Ett sätt är att använda legoklossar, där till exempel en kloss i en färg får representera en viss typ av händelse, sedan byggs informationen för en individ upp med klossarna. De olika programmen kan presentera inmatade data på olika sätt och här skiljer sig programmen en hel del från varandra. I vår monter visade vi utskrifter och antavlor från de olika programmen.

CARL-OLOF SAHLIN

Dis-Filbyter

c/o Frykman, Arrendegatan 5,
583 31 Linköping,
013-214937, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Ulf Frykman

Dis-Filbyters stugvärdar

I början av Dis-Filbyters historia, sörjde kassören Gull-Britt Andersson för att det fanns stugvärdar i Forskarstugan då Dis kansli var semesterstängt. Gull-Britt var projektanställd på kansliet och Ragnild Bergström var ordinarie anställd. Under semesterperioden var det då bra att ha en stugvärd i stugan.

När Gull-Britt gick i pension 2009 övertog Anne-Marie de Leeuw och Gerd Jakobson ansvaret att se till att det fanns stugvärdar. De båda hade dessförinnan varit mycket aktiva stugvärdar i Forskarstugan.

Dåvarande ordförande Rolf Eriksson var positiv till att Anne-Marie och Gerd prövade att ha stugvärdar året runt, inte bara på sommaren. Förfrågan gick ut till medlemmar i regionen från Dis, Dis-Filbyter och ÖGF.

Utbildning för de som var intresserade, ca 50 personer, utfördes av Dis, Dis-Filbyter och ÖGF tillsammans. Verksamheten flöt på och det blev fortlöpande information vår och höst för stugvärdarna. Efter ett tag var det bara Dis-Filbyter som ordnade med stugvärdar. Nu finns ca 30 aktiva stugvärdar kvar, men de är desto aktivare.

Information med mingel vår och höst fortsatte. Detta resulterade i mycket aktiva stugvärdar i föreningen. Så nu vid dags dato har vi stugvärdar som ingår i planeringsgruppen på måndagar. De har blivit ansvariga för olika områden samt för utvecklad studieverksamhet och föreläsningsskvällar. Vi som bara var tre från början, Anne-Marie, Gerd och datorkunnige Ulf Frykman (nuvarande ordförande) har nu ungefär 12 aktiva stugvärdar som ordnar allt från stugvärdar till studier, föreläsningar samt utveckling av verksamheten. Aktivitet finns nu snart i hela Östergötland. Evert Lindell i Mjölby, Alf Karlsson i Motala, Tor-Leif Björklund i Norrköping samt Anders Nilsson i Katrineholm. Fler orter kommer till allt eftersom.

Dis-Filbyter lever upp till namnet. Vi byter filer med varandra hela tiden.

GERD JAKOBSON

Dis-Väst

c/o Holm, Lilla Fridhemsgatan 2,
414 73 GÖTEBORG
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Jonny Holm

Det är hösttermin och Dis-Väst har en mängd aktiviteter på gång, det är många kurser nu till hösten och flera tillfällen till möten med er medlemmar ute i vårt upptagningsområde. Om det finns önskemål om andra kurser och föreläsningar så tar vi tacksamt emot förslag. Det gäller även intressanta platser att förlägga våra medlemsmöten på.

Flera av styrelsemedlemmarna har precis avslutat ett par intensiva Släktforskar dagar i ett sommarfagert Köping, ett väldigt bra arrangemang i år, väldigt många besökare och ett nytt informationsmaterial i vår monter gjorde det till ett par mycket givande dagar. Just mötena med er medlemmar är bland det mest stimulerande i styrelsearbetet, genom era frågor har vi möjlighet att driva vidare förbättringsförslag för registreringsprogrammet Disgen, men också fördjupa våra kunskaper om andra registreringsprogram som finns. Väl mött i höst.

CHRISTINA CLAESON

Dis-Småland

c/o Timander, Landshövdingeg. 10,
392 31 Kalmar
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Rainer Timander

Höstens planering börjar med att vi genomför fem olika informationsträffar i samarbete med släktforskarföreningar inom vårt område. En utbildning i Disgen är under planering. Samverkan med KLGf (Kalmar Läns Genealogiska Förening) har påbörjats med ett första möte i september. Fortsättning kommer till våren med en genomgång av Disgen. Reguljära kurser i Disgen har inte kommit igång ännu p.g.a. viss tröghet i att få in anmälningar trots ihärdig annonsering i olika media.

RAINER TIMANDER

Foto: Jan Nilsson

Under Släktforskar dagarna passade Dis på att gratulera 80-årsjubilaren Rainer Timander, Dis-Smålands ordförande.

Dis Syd

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Årets höstmöte för Dis Syd är inte bestämt ännu, varken datum, plats eller föreläsare. Dis Syds medlemmar rekommenderas därför att studera vår hemsida för information om när höstmötet går av stapeln, se www.dis-syd.se.

Dis Syds utbildningsverksamhet för hösten är redan igång på flera olika orter. I Eslöv blir det en ny träff den 5 oktober där vår Mac-fadder Helge Olsson svarar på frågor. Det ordnas också en Disgen-träff i Eslöv den 26 oktober med temat dubletter, flytta och koppla. Höstterminen avslutas med ett frågetema den 30 november med deltagande av Patrik Hansson, som arbetar med utvecklingen av den nya Disgen-versionen.

I Höganäs är det två lördagsträffar kvar, den 19 oktober och den 16 november, med höstens tema om grunderna i Disgen, som anpassas efter deltagarnas önskemål. I Kristianstad har studiecirklarn för nybörjare i Disgen 8.2d höstens sista träffar den 15 oktober och den 12 november. Vill ni veta mer om utbildningsverksamheten i Dis Syd så studera vår hemsida.

Eftersom vår spalt har utbildningstouch denna gång gör vi också reklam för Dis distanscirklar i Disgen, med styrelseledamoten i Dis Syd Bengt Kjällström som kursledare. Cirklarna är två, *Kom igång med Disgen för nybörjare* och *Gör en släktbok med Disgen*. Cirklarna startar den 15 oktober och den 15 november. Mer information finns på <http://kurs.dis.se> och där kan man också anmäla sig till kurserna.

Glöm inte att det är Arkivens dag lördagen den 9 november. Dis Syd finns då som vanligt på ArkivCentrumSyd, Porfyrvägen på Gastelyckan i Lund, men dagen firas även på många andra orter med arkiv i Blekinge, Halland och Skåne. Kolla vilket program din lokala släktforskarförening har på Arkivens dag.

MATS J LARSSON

MEDLEMSFÖRMÅNER

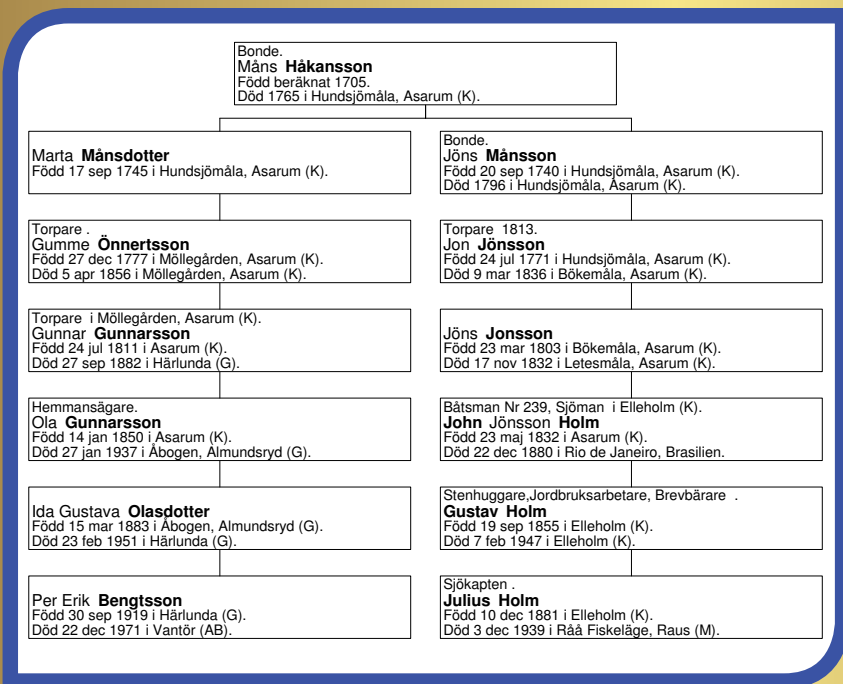
REGIONFÖRENINGAR: Få tillgång till regional verksamhet med kurser, möten och extra medlemservice. **DISBYT:** Få tillgång till vår släktdatabas med över 28 miljoner poster. **DISGEN:** Köp Sveriges mest spridda släktforskningsprogram med support. **DISKULOGEN:** Få en tidning 4 gånger per år med det senaste inom området datorhjälp och släktforskning.

RABATTER: · Få rabatt på cd-skivor och böcker som Sveriges Släktforskarförbund säljer i sin bokhandel. · Få rabatt på abonnemang hos ArkivDigital, Genline och Ancestry. · Få rabatt på tidskrifter från IDG.

Hur är vi släkt med varandra?

Släktskapstavla med inställningsmall: DG A3 4 rader.

Presentera din släkt – Enkelt med Disgen

Ladda ner färdiga utskriftsmallar från Dis hemsida:

Forskningsverktyg > Disgen > Ladda ner > Utskriftsmallar

www.dis.se

Gamla Linköping, Hovslagaregatan 3

013-149 043

måndag-fredag kl 9-12 och 13-16